

MINISTERSTWO ROLNICTWA I ROZWOJU WSI,
INSPEKCJA JAKOŚCI HANDLOWEJ ARTYKUŁÓW ROLNO – SPOŻYWCZYCH,
PAŃSTWOWY INSTYTUT WETERYNARYJNY - PAŃSTWOWY INSTYTUT
BADAWCZY W PUŁAWACH

**ROLA KOMISJI KODEKSU
ŻYWNOŚCIOWEGO FAO/WHO
W ZAPEWNIENIU BEZPIECZEŃSTWA
I JAKOŚCI ŻYWNOŚCI ORAZ
UCZCIWYCH PRAKTYK
W MIĘDZYNARODOWYM HANDLU
ŻYWNOŚCIĄ**

Warszawa, 2010 r.

MINISTERSTWO ROLNICTWA I ROZWOJU WSI,
INSPEKCJA JAKOŚCI HANDLOWEJ ARTYKUŁÓW ROLNO – SPOŻYWCZYCH,
PAŃSTWOWY INSTYTUT WETERYNARYJNY - PAŃSTWOWY INSTYTUT
BADAWCZY W PUŁAWACH

**ROLA KOMISJI KODEKSU
ŻYWNOŚCIOWEGO FAO/WHO
W ZAPEWNIENIU BEZPIECZEŃSTWA
I JAKOŚCI ŻYWNOŚCI ORAZ UCZCIWYCH
PRAKTYK W MIĘDZYNARODOWYM
HANDLU ŻYWNOŚCIĄ**

**Konferencja pod honorowym patronatem
Pana Marka Sawickiego
Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi**

Warszawa, 6 maja 2010 r.

Wydawca:

Państwowy Instytut Weterynaryjny - Państwowy Instytut Badawczy w Puławach

al. Partyzantów 57

24-100 Puławy

Materiały zostały przygotowane

w Biurze Współpracy Międzynarodowej

Głównego Inspektoratu Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych

w Warszawie

oraz

w Zakładzie Higieny Pasz

Państwowego Instytutu Weterynaryjnego - Państwowego Instytutu Badawczego

w Puławach

Skład i opracowanie graficzne:

Zbigniew Osiński

Zamówienie nr /R/2010, wydanie pierwsze

Nakład: 100 egz.

Druk i oprawa:

Zakład Poligraficzny „Wisła”

ul. Dęblińska 6, 24-100 Puławy

PROGRAM KONFERENCJI

Rola Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO w zapewnieniu bezpieczeństwa i jakości żywności oraz uczciwych praktyk w międzynarodowym handlu żywnością

pod honorowym patronatem
Pana Marka Sawickiego Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Warszawa, 6 maja 2010 r.
Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, sala WZORCOWNIA

08.15 - 09.00	Rejestracja uczestników
09.00 - 09.15	Otwarcie konferencji - Pan Marek Sawicki, Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi
Powitanie gości - Pan Stanisław Kowalczyk, Główny Inspektor Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych
09.15 - 10.15	Zadania, organizacja pracy i znaczenie Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO - Pani Marzena Chacińska, Dyrektor Biura Współpracy Międzynarodowej GIJHARS, Punkt Kontaktowy Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO dla Polski
10.15 - 11.15	KKŻ FAO/WHO a SPS WTO i zapewnienie uczciwych praktyk w międzynarodowym handlu żywnością - Pan Albert Jurek, Zastępca Dyrektora Departamentu Bezpieczeństwa Żywności i Weterynarii, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi
11.15 - 12.15	Analiza zagrożeń i analiza ryzyka w łańcuchu żywnościowym w świetle norm Kodeksu Żywnościowego - prof. dr hab. Krzysztof Kwiatek, Kierownik Zakładu Higieny Pasz w Państwowym Instytucie Weterynaryjnym - Państwowym Instytucie Badawczym w Puławach, Przewodniczący Komitetu Koordynacyjnego FAO/WHO dla Europy
12.15 - 12.45	Dyskusja
12.45 - 13.30	Przerwa
13.30 - 14.30	Praktyczne aspekty prowadzenia współpracy z Komisją Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO w Polsce - Pani Magdalena Kowalska/
Pani Małgorzata Kłak, Starszy Specjalista w Biurze Współpracy Międzynarodowej GIJHARS, Punkt Kontaktowy Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO dla Polski
14.30 - 15.30	Prace Komitetu KKŻ FAO/WHO ds. Znakowania Żywności - przekrojowa prezentacja diskutowanych zagadnień - Pani Joanna Markowska, Starszy Specjalista Wydziału Jakości i Normalizacji w Departamencie Rynków Rolnych, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi
15.30 - 16.00	Dyskusja
16.00 - 16.15	Podsumowanie konferencji - Pan Stanisław Kowalczyk, Główny Inspektor Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych

Spis treści:

1. Wstęp	7
1.1. Komisja Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO	7
1.2. Normy kodeksowe i teksty związane	8
1.3. Współpraca Polski z Komisją Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO	10
1.4. Punkt Kontaktowy Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO dla Polski	10
2. Schemat organizacyjny Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO	14
3. Zadania dla Instytucji uczestniczących w pracach Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO	15
3.1. Współpraca z Komitetami KKŻ FAO/WHO i Międzyrządowymi Grupami Problemowymi Ad Hoc KKŻ FAO/WHO	15
3.2. Współpraca w ramach Fizycznych /Elektronicznych Grup Roboczych powołanych przez Komitety KKŻ FAO/WHO	18
3.3. Współpraca z Grupą Roboczą Rady Unii Europejskiej ds. <i>Codex Alimentarius</i>	20
4. Przyporządkowanie Instytucji Wiodących i Współpracujących do poszczególnych Komitetów Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO i Międzyrządowych Grup Problemowych Ad Hoc KKŻ FAO/WHO	22
5. Schematy postępowania.....	26
5.1. schemat 1: Opiniowanie kodeksowych dokumentów roboczych.....	26
5.2. schemat 2: Uczestnictwo delegatów w spotkaniach Grupy Roboczej Rady UE ds. <i>Codex Alimentarius</i>	27
5.3. schemat 3: Uczestnictwo delegatów w sesjach Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO i jej ciał pomocniczych	28
6. Wzór projektu / instrukcji wyjazdowej dla przedstawiciela Polski	29
7. Decyzja Rady Unii Europejskiej z dnia 17 listopada 2003 r. w sprawie przystąpienia Wspólnoty Europejskiej do Komisji Kodeksu Żywnościowego (2003/822/WE)	30
8. Nieformalny przewodnik – wewnętrzne ustalenia pomiędzy Radą Unii Europejskiej a Komisją Europejską w sprawie przygotowania do spotkań w ramach <i>Codex Alimentarius</i>	37
9. Wykaz instytucji współpracujących z Punktem Kontaktowym Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO dla Polski	47
10. Analiza zagrożeń i analiza ryzyka w łańcuchu żywnościowym w świetle norm Kodeksu Żywnościowego	48
11. Prace Komitetu KKŻ FAO/WHO ds. Znakowania Żywności – przekrojowa prezentacja diskutowanych zagadnień	60

IJHARS

Główny Inspektorat Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych

Biuro Współpracy Międzynarodowej

**PROCEDURA PROWADZENIA
PUNKTU KONTAKTOWEGO
KOMISJI KODEKSU ŻYWNOŚCIOWEGO
FAO/WHO**

Wydanie VI

Maj, 2010 r.

W związku z przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej (2004 r.), a także Wspólnoty Europejskiej do Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO (2003 r.), zaistniała konieczność wprowadzenia zmian w dotychczasowych zasadach prowadzenia prac kodeksowych na szczeblu krajowym oraz wewnętrznej koordynacji prac w ramach polskiego uczestnictwa w Grupie Roboczej Rady UE ds. *Codex Alimentarius*. W grudniu 2009 roku na mocy Traktatu z Lizbony Unia Europejska przejęła wszystkie zobowiązania Wspólnoty Europejskiej.

Punkt Kontaktowy Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO dla Polski przygotował w 2004 roku pierwsze wydanie zewnętrznej ***Procedury Prowadzenia Punktu Kontaktowego Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO*** opisującej zasady koordynacji prac kodeksowych na szczeblu krajowym i współpracy z zainteresowanymi instytucjami.

Celem procedury jest usystematyzowanie prac kodeksowych w Polsce oraz promowanie aktywniejszego uczestnictwa polskich ekspertów w pracach kodeksowych oraz w pracach Grupy Roboczej Rady UE ds. *Codex Alimentarius*.

Ponadto celem procedury jest usprawnienie procesu opiniowania dokumentów kodeksowych oraz zwiększenie udziału polskich ekspertów w tworzeniu konstruktywnego i merytorycznego wkładu w prace normalizacyjne o charakterze międzynarodowym.

Procedura dotyczy wszystkich instytucji współpracujących z Punktem Kontaktowym Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO dla Polski.

Niniejsze wydanie Procedury jest szóstą edycją dokumentu uwzględniającą niezbędne zmiany i aktualizacje oraz wprowadzającą dodatkowe rozwiązania wynikające z dotychczasowych doświadczeń związanych z prowadzeniem prac kodeksowych w Polsce.

1. Wstęp

1.1. Komisja Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO

Komisja Kodeksu Żywnościowego działa w ramach Wspólnego Programu dla Norm dotyczących Żywności, powołanego w 1963 r. przez Organizację ds. Wyżywienia i Rolnictwa ONZ (FAO*) oraz Światową Organizację Zdrowia (WHO**), otwartego dla wszystkich państw będących ich członkami lub stowarzyszonych w FAO lub WHO. Komisja ta jest najważniejszą międzynarodową, międzyrządową organizacją zajmującą się bezpieczeństwem żywności, zdrowiem konsumentów i zapewnieniem uczciwych praktyk w handlu żywnością. W skład Komisji wchodzi 182 państw członkowskich oraz Unia Europejska.

Komisja Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO (KKŻ FAO/WHO) jest jedynym tak szerokim forum międzynarodowym z zakresu bezpieczeństwa i jakości żywności, które gromadzi naukowców, ekspertów technicznych, przedstawicieli rządowych, jak również reprezentantów międzynarodowych organizacji konsumenckich oraz przemysłu (w charakterze obserwatorów w pracach Komisji uczestniczy ponad 180 międzynarodowych organizacji rządowych i pozarządowych).

Normy kodeksowe, wytyczne, zalecenia i inne dokumenty tworzone są przez Komisję Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO, jej 10 Komitetów Ogólnych, 11 Komitetów Branżowych, 6 Regionalnych Komitetów Koordynacyjnych i 1 Grupę Zadaniową *Ad Hoc* (schemat p.2).

Więcej informacji na temat Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO znajduje się na stronie internetowej www.codexalimentarius.net oraz ijhars.gov.pl.

Główne zadania Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO to:

- ochrona zdrowia i interesów konsumentów,
- zapewnienie uczciwych praktyk w międzynarodowym handlu żywnością,
- promocja współpracy pomiędzy wszystkimi rządowymi i pozarządowymi organizacjami zajmującymi się tworzeniem norm żywnościowych,
- określanie priorytetów prac, inicjowanie i kierowanie przygotowaniem projektów norm przy pomocy właściwych organizacji,
- zatwierdzanie opracowanych norm i publikowanie ich w Kodeksie Żywnościowym jako regionalne bądź światowe normy,
- zmiany opublikowanych norm po dokonaniu ich przeglądu w świetle postępującego rozwoju nauki i techniki.

* FAO – Food and Agriculture Organization of United Nations (www.fao.org)

** WHO – World Health Organization (www.who.int)

1.2. Normy kodeksowe i dokumenty związane

Efektom prac Komisji KKŻ FAO/WHO oraz jej ciał pomocniczych jest *Codex Alimentarius* (Kodeks Żywnościowy) - zbiór przyjętych w skali międzynarodowej norm dla żywności, kodeksów praktyki, zaleceń i wytycznych wykorzystywanych przez urzędowe służby kontroli, przemysł rolno-spożywczy oraz środowiska naukowe.

Kodeksy praktyk i zalecenia zawarte w *Codex Alimentarius* dostarczają szeregu uznanych na szczeblu międzynarodowym wytycznych dla istniejących już zakładów przetwórczych, wytycznych do organizowania systemów nadzoru nad bezpieczeństwem produktów żywnościowych, stosowania wewnętrznych metod kontroli dla nowych lub rozwijających się zakładów przetwórczych, a także wskazówek dotyczących wybranych dziedzin związanych z przetwórstwem rolno-spożywczym, kontrolą i monitorowaniem jakości żywności.

Teksty kodeksowe nie są obowiązkowe, mają charakter zaleceń i dobrych praktyk w zakresie produkcji bezpiecznej żywności o wysokiej jakości oraz uczciwych praktyk międzynarodowego obrotu żywnością. Są one uznawane za międzynarodowe normy bezpieczeństwa żywności na potrzeby Porozumienia w Sprawie Stosowania Środków Sanitarnych i Fitosanitarnych (*Agreement on Sanitary and Phytosanitary Measures - SPS Agreement*) w ramach Światowej Organizacji Handlu (WTO^{***}). Mogą one stanowić odniesienie dla WTO w przypadku sporów dotyczących handlu międzynarodowego.

Porozumienie w Sprawie Stosowania Środków Sanitarnych i Fitosanitarnych zostało podpisane w ramach Rundy Urugwajskiej (1986-1994) pod patronatem Układu Ogólnego w sprawie Taryf Celnych i Handlu (*General Agreement on Tariffs and Trade - GATT*).

W Porozumieniu SPS państwa członkowskie WTO uzgodniły działania służące ochronie życia i zdrowia ludzi, zwierząt oraz roślin odwołując się do norm ustanawianych na forum Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO.

Rządy państw nie są zobligowane do wprowadzenia norm Kodeksu Żywnościowego, chociaż poprzez wprowadzenie ustawodawstwa, które jest zgodne z Kodeksem następuje zmniejszenie ryzyka wystąpienia sporu między poszczególnymi państwami należącymi do WTO. Dane państwo może przyjąć swój własny poziom ochrony, np. normy krajowe mogą być zbliżone do kodeksowych, lub całkowicie je pomijać. W przypadku sporów handlowych państwo to musi uzasadnić przyjęty poziom ochrony przyczynami naukowymi, względami ochrony zdrowia lub innymi. W wielu krajach większość norm dotyczących żywności jest zgodna z normami Kodeksu.

^{***} WTO - World Trade Organization, (www.wto.org)

Komisja Kodeksu Żywnościowego zatwierdza normy, wytyczne i kodeksy postępowania jedynie jako zalecenia dla jej państw członkowskich. Tylko administracje rządowe lub regionalne posiadają kompetencje do wdrożenia norm kodeksowych do systemu prawnego danego kraju.

Kodeksowe normy jako dokumenty dobrowolne mogą stanowić „szczególny język” porozumienia pomiędzy odbiorcą a dostawcą w obrocie międzynarodowym, pozwalający na jasne sprecyzowanie oczekiwań odbiorcy i deklarację dostawcy, dotyczącą wysokiej jakości oferowanych produktów żywnościowych.

Dla konsumentów *Codex Alimentarius* oznacza bezpieczną żywność, wysoką jakość oraz pełną informację o żywności, dla przedsiębiorców natomiast usunięcie barier celnych w obrocie międzynarodowym, większy rynek zbytu, dostęp do informacji odnośnie technologii i toksykologii żywności oraz zapewnienie uczciwych zasad konkurencji.

Kodeksowe forum jest odpowiednim miejscem do deklarowania potrzeb i oczekiwań zarówno konsumentów jak i przedsiębiorców przemysłu rolno-spożywczego. Z tego właśnie powodu zwiększa się zaangażowanie w prace Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO organizacji pozarządowych, a w szczególności zrzeszeń konsumenckich i stowarzyszeń producentów żywności.

Normy kodeksowe opracowywane są na ośmiu stopniach procedury.

Procedura opracowywania norm kodeksowych przedstawia się następująco:

1. Komisja Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO podejmuje decyzję o opracowaniu normy i zleca ją odpowiedniemu komitetowi. Komitet może również sam podjąć decyzję o opracowaniu nowej normy, popartą przez Komisję Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO.
2. Sekretariat Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO przygotowuje „Proponowany Projekt Normy”.
3. „Proponowany Projekt Normy” wysyłany jest do państw członkowskich i międzynarodowych organizacji w celu uzyskania komentarzy i opinii.
4. Sekretariat Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO przekazuje otrzymane komentarze i opinie do właściwego komitetu, w celu rozważenia poprawek.
5. Sekretariat KKŻ FAO/WHO przesyła „Proponowany Projekt Normy” do Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO do zaakceptowania jako „Projekt Normy”.

6. Sekretariat Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO przesyła „Projekt Normy” do państw członkowskich i międzynarodowych organizacji w celu uzyskania komentarzy i opinii.
7. Sekretariat KKŻ FAO/WHO przekazuje otrzymane komentarze i opinie do właściwego komitetu, w celu rozważenia zgłoszonych poprawek.
8. Sekretariat KKŻ FAO/WHO przekazuje „Projekt Normy” do Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO w celu przyjęcia go jako „Normy Kodeksowej”. Następnie „Norma Kodeksowa” zatwierdzona przez KKŻ FAO/WHO przesyłana jest do rządów państw członkowskich w celu akceptacji.

W przyspieszonym procesie opracowywania norm kodeksowych, stopień 6 i 7 może zostać ominięty, na podstawie $\frac{2}{3}$ oddanych głosów Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO.

1.3. Współpraca Polski z Komisją Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO

Polska jest państwem członkowskim Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO od 1963 roku tj. od początku jej istnienia.

Główny Inspektorat Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych pełni rolę Punktu Kontaktowego KKŻ FAO/WHO dla Polski i odpowiada za koordynację współpracy i uczestnictwa polskich ekspertów w pracach Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO.

W opiniowaniu projektów dokumentów kodeksowych uczestniczy ponad 40 polskich instytucji rządowych i organizacji pozarządowych, do których kierowana jest niniejsza procedura. Wykaz instytucji współpracujących zawarty jest w punkcie 9 niniejszej procedury. Ze względu na szeroki zakres zagadnień poruszanych na forum Kodeksu, będących w zakresie kompetencji zarówno Ministerstwa Zdrowia jak i Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, dla prawidłowej pracy niezbędne jest angażowanie ekspertów obu resortów, reprezentujących zarówno departamenty merytoryczne ministerstw, jednostki podległe tj. służby urzędowej kontroli żywności, instytuty naukowo-badawcze, a także środowiska akademickie.

1.4. Punkt Kontaktowy Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO dla Polski

Rys historyczny

Historia Punktu Kontaktowego KKŻ FAO/WHO w Polsce jest tak długa jak działalność Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO. W 1963 roku Punkt Kontaktowy KKŻ FAO/WHO został zorganizowany w Polskim Komitecie Normalizacyjnym. Na mocy

Zarządzenia nr 91 Ministra Handlu Zagranicznego z dnia 28 października 1964 roku (Dz. Urz. MHZ nr 26, poz. 171), zadanie prowadzenia Polskiego Sekretariatu (punktu kontaktowego) i spraw współpracy z Komisją Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO, powierzono Centralnemu Inspektoratowi Standaryzacji (CIS), działającemu przy Ministerstwie Handlu Zagranicznego. W konsekwencji CIS został notyfikowany w Sekretariacie KKŻ FAO/WHO w Rzymie, jako Punkt Kontaktowy KKŻ FAO/WHO dla Polski. Punkt Kontaktowy KKŻ FAO/WHO w wyniku zmian organizacyjnych przechodził razem z CIS-em do kolejnych ministerstw, dbając o zachowanie ciągłości prac i kontaktów z Komisją Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO.

Od dnia 1 stycznia 2003 roku na mocy ustawy z dnia 21 grudnia 2000 roku o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych (Dz. U. z 2001 r. Nr 5, poz. 44 z póź. zm.) oraz statutu Głównego Inspektoratu Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych nadanego Zarządzeniem nr 60 Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 10 lipca 2009 roku (Dz. Urz. Min. Rol. Nr.18, poz. 62), prowadzenie Punktu Kontaktowego KKŻ FAO/WHO dla Polski zostało powierzone Głównemu Inspektorowi Jakości Handlowej Artykułów Rolno- Spożywczych.

Zadania

Zadania Punktu Kontaktowego KKŻ FAO/WHO:

- koordynacja współpracy i uczestnictwo w pracach Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO,
- koordynowanie opiniowania roboczych dokumentów kodeksowych, a następnie wypracowywanie komentarzy i przekazywanie polskich stanowisk do Sekretariatu Rady Unii Europejskiej oraz Sekretariatu KKŻ FAO/WHO,
- przekazywanie wszystkim instytucjom i organizacjom zainteresowanym pracami kodeksowymi dokumentów roboczych, zaproszeń i informacji o sesjach,
- zwoływanie posiedzeń w przypadku braku konsensusu w opiniowaniu dokumentów roboczych lub spraw wysokiej rangi w celu uzgodnienia stanowiska Polski.

Współpraca z Grupą Roboczą Rady Unii Europejskiej ds. Codex Alimentarius

Wspólnota Europejska Decyzją Rady Unii Europejskiej Nr 2003/822/EC z dnia 17 listopada 2003 r. (Dz.U. L 309 z 26.11.2003, str. 14-21) przystąpiła do Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO i działa na zasadzie jej członka. W grudniu 2009 roku po wejściu w życie Traktatu z Lizbony, Unia Europejska przejęła wszelkie zobowiązania Wspólnoty Europejskiej wobec Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO.

Jednym z ciał przygotowawczych Rady Unii Europejskiej jest Grupa Robocza F.23 ds. *Codex Alimentarius*. Powyższa Grupa Robocza F.23 ma na celu przygotowanie Unii Europejskiej i państw członkowskich do udziału w sesjach Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO i jej ciał pomocniczych (Komitetach ogólnych i branżowych).

Główny Inspektorat Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych pełni rolę Punktu Kontaktowego KKŻ FAO/WHO dla Polski i odpowiada za koordynację współpracy i uczestnictwa polskich ekspertów w pracach Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO.

W związku z tym, Punkt Kontaktowy KKŻ FAO/WHO jest równocześnie instytucją wiodącą dla ww. Grupy Roboczej Rady UE w procedurze koordynacji w Polsce, zgodnie z przyjętym przez Zespół Przygotowawczy KIE w dniu 3 października 2003 r. *Wykazem instytucji i przedstawicieli Polski w pracach grup roboczych Rady Unii Europejskiej i Komitetów Komisji Europejskiej (z późniejszymi zmianami)*.

Od dnia 1 maja 2004 roku Polska bierze czynny udział w procesie konsultacji i ustalania stanowisk w ramach Grupy Roboczej Rady UE ds. *Codex Alimentarius*. Punkt Kontaktowy KKŻ FAO/WHO śledzi prace ww. grupy roboczej oraz w miarę możliwości i zgodnie z zakresem przypisanych kompetencji czynnie uczestniczy w jej spotkaniach.

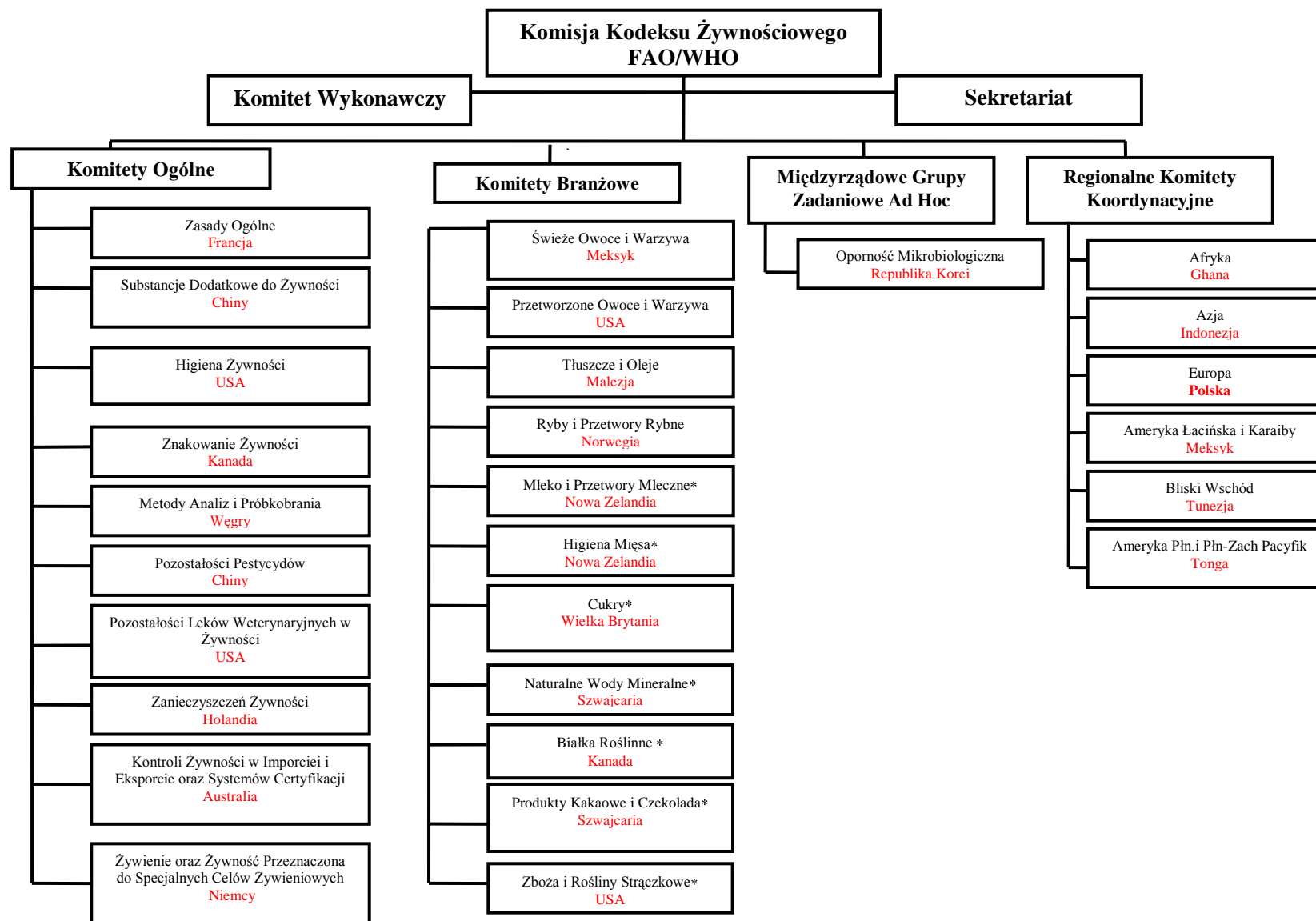
W procesie wypracowywania stanowisk Polski na spotkania Grupy Roboczej Rady UE ds. *Codex Alimentarius* wiodącą rolę mają, obok jednostek administracji publicznej, instytuty naukowo-badawcze tj. Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego - Państwowy Zakład Higieny, Instytut Żywności i Żywienia oraz Państwowy Instytut Weterynaryjny – Państwowy Instytut Badawczy w Puławach), których eksperci aktywnie współpracują z Punktem Kontaktowym Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO dla Polski.

Promowanie Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO

Promowanie prac Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO wśród producentów i eksporterów artykułów rolno-spożywczych, stowarzyszeń, organizacji branżowych, pozarządowych instytucji przez Punkt Kontaktowy KKŻ FAO/WHO ma na celu przyczynienie się do zapewnienia uczciwych praktyk w międzynarodowym handlu żywnością.

Strona internetowa Głównego Inspektoratu Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych: www.ijhars.gov.pl, w zakładce *Kodeks Żywnościowy/Codex Alimentarius* zawiera informacje na temat Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO, planowanych sesji, spotkań Grupy Roboczej Rady UE ds. *Codex Alimentarius*, oraz dokumenty kodeksowe, raporty oraz sprawozdania przedstawicieli Polski z poszczególnych sesji.

2. Schemat organizacyjny Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO

* *Adjourned sine die (komitety czasowo uśpione)*

3. Zadania dla Instytucji uczestniczących w pracach Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO

3.1 Współpraca z Komitetami KKŻ FAO/WHO i Międzyrządowymi Grupami Problemowymi *Ad Hoc* KKŻ FAO/WHO

	PUNKT KONTAKTOWY KKŻ FAO/WHO (PK KKŻ FAO/WHO)	INSTYTUCJA WIODĄCA ¹	INSTYTUCJE WSPÓLPRACUJĄCE ²
WSPÓLPRACA Z KOMISJĄ KODEKSU ŻYWNOCIOWEGO FAO/WHO	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pełnienie roli łącznika między Sekretariatem KKŻ FAO/WHO a polskimi instytucjami w zakresie przygotowywania danej sesji oraz działalności między sesjami w tym: <ul style="list-style-type: none"> • rozsyłanie dokumentów roboczych zgodnie z rozdzielnikiem, uwzględniającym zainteresowane daną tematyką kodeksową jednostki w całym kraju, • przekazywanie instytucjom i organizacjom zainteresowanym pracami kodeksowymi zaproszeń i informacji o sesjach kodeksowych oraz Fizycznych/Elektronicznych Grupach Roboczych³, • zwracanie się z prośbą do Instytucji Wiodącej¹ i Instytucji Współpracujących² o komentarze do roboczych dokumentów kodeksowych, • rozsyłanie komentarzy przygotowanych 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozpatrywanie i analiza roboczych dokumentów kodeksowych pod względem merytorycznym. 2. Przygotowywanie komentarzy do roboczych dokumentów kodeksowych, wypracowywanie stanowiska Polski na podstawie uwag własnych i przygotowanych przez Instytucje Współpracujące² a następnie przekazywanie ich do PK KKŻ FAO/WHO. 3. Typowanie przedstawicieli na daną sesję kodeksową oraz informowanie PK KKŻ FAO/WHO. 4. Przygotowywanie projektu instrukcji wyjazdowej dla delegata i przekazanie jej do PK KKŻ FAO/WHO, celem ostatecznego opracowania i przedłożenia do zatwierdzenia. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozpatrywanie i analiza roboczych dokumentów kodeksowych pod względem merytorycznym. 2. Przygotowywanie komentarzy do roboczych dokumentów kodeksowych i przekazywanie ich do PK KKŻ FAO/WHO celem wypracowania przez Instytucję Wiodącą¹ ewentualnego stanowiska polskiego. 3. Typowanie przedstawicieli na daną sesję kodeksową oraz informowanie PK KKŻ FAO/WHO. 4. Przygotowywanie uwag do projektu instrukcji wyjazdowej dla delegata i przekazywanie ich do PK KKŻ FAO/WHO celem ostatecznego opracowania i przedłożenia do zatwierdzenia.⁷

¹ Instytucja, która podejmuje decyzję o ostatecznym kształcie stanowiska Polski w danej kwestii

² Instytucje biorące czynny udział w opiniowaniu dokumentów kodeksowych

³ Szczegółowe zasady uczestnictwa ekspertów polskich w pracach Fizycznych lub Elektronicznych Grup Roboczych omówiono w punkcie 3.2 Procedury

⁴ Procedura wypracowywania stanowiska dla delegacji polskiej na daną sesję kodeksową obowiązywała do końca 2003 r. Komisje ustalające stanowisko polskie zwoływane były w przypadku, gdy w danej sesji kodeksowej uczestniczyli delegaci (delegat) z Polski. Uczestniczenie w pracach Grupy Roboczej Rady UE ds. Codex Alimentarius oraz procedura koordynacji wymaga zmiany dotychczasowej procedury. Należy ustalać stanowisko polskie w poszczególnych kwestiach kodeksowych bez znaczenia czy delegaci z Polski będą uczestniczyć w danej sesji kodeksowej czy też nie

	PUNKT KONTAKTOWY KKŻ FAO/WHO (PK KKŻ FAO/WHO)	INSTYTUCJA WIODĄCA ¹	INSTYTUCJE WSPÓLPRACUJĄCE ²
WSPÓLPRACA Z KOMISJĄ KODEKSU ŻYWNOŚCIOWEGO FAO/WHO	<p>przez Instytucje Współpracujące² do Instytucji Wiodącej¹ w celu ewentualnego wypracowania stanowiska polskiego oraz do wiadomości do pozostałych Instytucji Współpracujących² w danym zakresie tematycznym,</p> <ul style="list-style-type: none"> • zwoływanie posiedzeń komisji uzgadniających stanowisko polskie w przypadku braku konsensusu w opiniowaniu dokumentów roboczych lub spraw wysokiej rangi oraz opracowanie protokołów z tych posiedzeń⁴, • przekazywanie stanowiska Polski do Sekretariatu KKŻ⁴; • występowanie z prośbą o oddelegowanie przedstawiciela Ambasady RP w kraju organizującym sesję danego komitetu, w przypadku braku delegata z Polski⁶, • zgłaszanie do Sekretariatu KKŻ nazwisk delegatów reprezentujących Polskę na danej sesji kodeksowej, • występowanie do właściwego 	<ol style="list-style-type: none"> 5. Ewentualne uzupełnianie projektu instrukcji wyjazdowej o uwagi nadesłane przez Instytucje Współpracujące². 6. Uczestnictwo w sesjach. 7. Przygotowywanie sprawozdań w przypadku uczestnictwa w sesji i przekazywanie ich do PK KKŻ FAO/WHO, <u>w terminie do 30 dni od zakończenia sesji.</u> 	<ol style="list-style-type: none"> 5. Uczestnictwo w sesjach. 6. Przygotowywanie sprawozdań w przypadku uczestnictwa w sesji i przekazywanie ich do PK KKŻ FAO/WHO, <u>w terminie do 30 dni od zakończenia sesji.</u>

⁵ Po uzyskaniu przez RP członkostwa w Unii Europejskiej (UE) zgodnie z procedurą koordynacji przewidzianą w decyzji Rady Unii Europejskiej nr 822 z 17 listopada 2003 r. w sprawie przystąpienia Wspólnoty Europejskiej do Komisji Kodeksu Żywnościowego przygotowane stanowisko przesyłane jest do Komisji Europejskiej za pośrednictwem Sekretariatu Rady UE i do pozostałych państw członkowskich, w celu uzyskania pewności, że dane komentarze są zgodne z polityką wspólnotową w danym obszarze, bądź ustaleniem wspólnego stanowiska w zakresie kompetencji i prawa głosu

⁶ Tylko w przypadku, gdy konieczne jest zaprezentowanie konkretnego stanowiska polskiego na sesji

⁷ Tylko instytucje współpracujące będące jednostkami rządowymi

	PUNKT KONTAKTOWY KKŻ FAO/WHO (PK KKŻ FAO/WHO)	INSTYTUCJA WIODĄCA¹	INSTYTUCJE WSPÓLPRACUJĄCE²
WSPÓLPRACA Z KOMISJĄ KODEKSU ŻYWNOŚCIOWEGO FAO/WHO	<p>departamentu w Ministerstwie Spraw Zagranicznych o notyfikację delegatów na daną sesję kodeksową,</p> <ul style="list-style-type: none"> • udział w sesjach KKŻ FAO/WHO i jej komitetów w zakresie kompetencji PK KKŻ FAO/WHO oraz w innych wybranych spotkaniach, • opracowywanie ostatecznej instrukcji wyjazdowej w oparciu o projekt instrukcji nadesłany przez Instytucję Wiodącą¹ oraz uwagi Instytucji Współpracujących^{2,7} (w tym prowadzenie konsultacji i uzgodnień dot. instrukcji wyjazdowej oraz jej zatwierdzenie), • przekazanie instrukcji wyjazdowej delegatowi, Instytucji Wiodącej¹, Instytucjom Współpracującym⁶ oraz Dep. UEiWM w MRiRW, • przekazywanie sprawozdań z sesji do Instytucji Wiodącej¹, Instytucji Współpracujących² i Dep. UEiWM w MRiRW. <p>2. Pełnienie roli łącznika pomiędzy instytucjami rządowymi, organizacjami pozarządowymi, instytutami badawczymi, przemysłem i handlem w zakresie prowadzenia prac kodeksowych.</p> <p>3. Promowanie działalności kodeksowej na terenie Polski: przygotowywanie artykułów i opracowań tematycznych.</p> <p>4. Pozyskiwanie nowych ekspertów.</p>		

3.2 Współpraca w ramach Fizycznych i Elektronicznych Grup Roboczych powołanych przez Komitety KKŻ FAO/WHO i Międzyrządowe Grupy Problemowe *Ad Hoc* KKŻ FAO/WHO

	PUNKT KONTAKTOWY KKŻ FAO/WHO (PK KKŻ FAO/WHO)	INSTYTUCJA WIODĄCA¹	KRAJOWY EKSPERT WSPÓLPRACUJĄCY W RAMACH PRAC GRUPY ROBOCZEJ²
<p style="text-align: center;">FIZYCZNE GRUPY ROBOCZE POWOLANE W RAMACH KOMISJI KODEKSU ŻYWNOŚCIOWEGO FAO/WHO</p>	<p>1. Pełnienie roli łącznika między stroną polską i Sekretariatem kraju goszczącego grupę roboczą w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozsyłanie informacji i zaproszeń do udziału w grupie roboczej zgodnie z rozdzielnikiem, uwzględniającym zainteresowanie daną tematyką kodeksową, jednostkom w całym kraju, • zgłoszenie ewentualnych przedstawicieli Polski do Sekretariatu kraju koordynującego prace grupy roboczej, • koordynacja obiegu dokumentów pomiędzy krajowymi ekspertami współpracującymi, instytucją wiodącą, a Sekretariatem kraju goszczącego grupę roboczą, • koordynacja przygotowania instrukcji wyjazdowej dla ekspertów polskich uczestniczących w spotkaniu grupy roboczej (w tym konsultacja zaopiniowanego przez instytucję wiodącą projektu 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozpatrywanie i analiza pod względem merytorycznym komentarzy ekspertów współpracujących do dokumentów będących przedmiotem dyskusji w ramach grupy roboczej. 2. Wypracowanie stanowiska Polski na podstawie ewentualnych uwag własnych i uwag ekspertów współpracujących. 3. Przekazywanie wypracowanego stanowiska krajowego do PK KKŻ FAO/WHO. 4. Opiniowanie projektu instrukcji wyjazdowej dla Przedstawicieli Polski uczestniczących w spotkaniu grupy roboczej. 5. Przekazanie instrukcji do PK KKŻ FAO/WHO. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozpatrywanie i analiza pod względem merytorycznym dokumentów będących przedmiotem dyskusji w ramach grupy roboczej. 2. Przygotowywanie komentarzy do dokumentów grupy roboczej, a następnie przekazywanie ich do PK KKŻ FAO/WHO celem wypracowania przez Instytucję Wiodącą¹ ewentualnego stanowiska Polski. 3. Przygotowywanie projektu instrukcji wyjazdowej dla przedstawicieli Polskich uczestniczących w spotkaniu grupy roboczej i przekazywanie ich do PK KKŻ. 4. Uczestnictwo w fizycznych spotkaniach grup roboczych. 5. Przygotowywanie sprawozdań z udziału w spotkaniu grupy roboczej i przekazywanie ich do PK KKŻ FAO/WHO, <u>w terminie do 30 dni od zakończenia spotkania.</u>³

¹ Instytucja, która podejmuje decyzję o ostatecznym kształcie stanowiska Polski w danej kwestii

² Instytucje biorące czynny udział w opiniowaniu dokumentów kodeksowych

	PUNKT KONTAKTOWY KKŻ FAO/WHO (PK KKŻ FAO/WHO)	INSTYTUCJA WIODĄCA¹	KRAJOWY EKSPERT WSPÓLPRACUJĄCY W RAMACH PRAC GRUPY ROBOCZEJ²
FIZYCZNE GRUPY ROBOCZE POWOŁANE W RAMACH KOMISJI KODEKSU ŻYWNOŚCIOWEGO FAO/WHO	<p>instrukcji ze wszystkimi ekspertami zgłoszonymi do udziału w grupie roboczej, przedłożenie ostatecznej instrukcji do zatwierdzenia oraz przekazanie instrukcji wyjazdowej delegatowi / delegatom, instytucji wiodącej) i ekspertom współpracującym w ramach danej grupy,</p> <ul style="list-style-type: none"> • przekazywanie sprawozdania ze spotkania grupy roboczej wszystkim ekspertom współpracującym w ramach danej grupy roboczej oraz instytucji wiodącej. 		

	PUNKT KONTAKTOWY KKŻ FAO/WHO (PK KKŻ FAO/WHO)	KRAJOWY EKSPERT WSPÓLPRACUJĄCY W RAMACH PRAC GRUPY ROBOCZEJ
ELEKTRONICZNE GRUPY ROBOCZE POWOŁANE W RAMACH KOMISJI KODEKSU ŻYWNOŚCIOWEGO FAO/WHO	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pełnienie roli łącznika między stroną polską i Sekretariatem kraju goszczącego grupę roboczą w tym: <ul style="list-style-type: none"> • rozsyłanie informacji i zaproszeń do udziału w grupie roboczej zgodnie z rozdzielnikiem, uwzględniającym zainteresowane daną tematyką kodeksową jednostkom w całym kraju, • zgłoszenie ewentualnych polskich członków grupy roboczej do Sekretariatu kraju koordynującego prace grupy roboczej. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozpatrywanie i analiza pod względem merytorycznym dokumentów będących przedmiotem dyskusji w ramach grupy roboczej. 2. Przygotowywanie komentarzy do dokumentów grupy roboczej, oraz przekazywanie ich do Sekretariatu Państwa przewodniczącego pracom grupy roboczej oraz do wiadomości PK KKŻ FAO/WHO.

3.3 Współpraca z Grupą Roboczą Rady UE ds. *Codex Alimentarius*¹

	PUNKT KONTAKTOWY KKŻ FAO/WHO (PK KKŻ FAO/WHO)	INSTYTUCJA WIODĄCA ²	INSTYTUCJE WSPÓLPRACUJĄCE ³
<p style="text-align: center;">WSPÓLPRACA Z GRUPĄ ROBOCZĄ RADY UE ds. <i>Codex Alimentarius</i></p>	<p>Prowadzenie procesu koordynacyjnego na szczeblu krajowym:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Rozsyłanie dokumentów unijnych przygotowywanych przez Komisję Europejską (KE) i państwa członkowskie UE otrzymywanych z Sekretariatu Rady UE, które mają m.in. formę: <ul style="list-style-type: none"> • unijnych stanowisk i ich projektów (zależnie od etapu prac koordynacyjnych) oraz uwag będących odpowiedzią na kodeksowe listy okólne i ich projektów, • dokumentów informujących o podziale kompetencji między państwami członkowskimi i Unią Europejską (UE) odnośnie poszczególnych punktów porządku obrad danej sesji kodeksowej, • dokumentów podsumowujących stanowisko UE i państw członkowskich przed daną sesją kodeksową, 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozpatrywanie i analiza dokumentów UE (projekty wspólnotowych stanowisk, komentarzy, pozycji negocjacyjnych) i uwag poszczególnych państw członkowskich UE. 2. Przygotowywanie polskiego stanowiska do dokumentów unijnych i uwag zgłaszanych przez poszczególne państwa członkowskie UE i przekazywanie do PK KKŻ FAO/WHO. 3. Typowanie delegatów uczestniczących w spotkaniach GR Rady UE ds. CA oraz ich zgłaszanie do PK KKŻ FAO/WHO. 4. Przygotowywanie projektu instrukcji wyjazdowych oraz ich przekazywanie do PK KKŻ FAO/WHO w celu uzupełnienia o uwagi nadesłane od Instytucji Współpracujących³. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozpatrywanie i analiza dokumentów UE (projekty unijnych stanowisk, komentarzy, pozycji negocjacyjnych) i uwag poszczególnych państw członkowskich UE. 2. Współpraca przy przygotowywaniu stanowiska polskiego odnośnie dokumentów wspólnotowych i uwag zgłaszanych przez poszczególne państwa członkowskie UE. 3. Przygotowywanie uwag do projektu instrukcji wyjazdowej na spotkania GR Rady UE ds. CA. 4. Uczestniczenie w spotkaniach Grupy Roboczej Rady UE ds. CA. 5. Przygotowywanie sprawozdań z uczestnictwa w spotkaniach i przekazywanie ich do PK KKŻ FAO/WHO, <u>w terminie do 30 dni od spotkania.</u>

¹ Dotyczy tylko jednostek rządowych

² Instytucja, która podejmuje decyzję o ostatecznym kształcie stanowiska Polski w danej kwestii

³ Instytucje biorące czynny udział w opiniowaniu dokumentów kodeksowych

	PUNKT KONTAKTOWY KKŻ FAO/WHO (PK KKŻ FAO/WHO)	INSTYTUCJA WIODĄCA ²	INSTYTUCJE WSPÓLPRACUJĄCE ³
<p style="text-align: center;">WSPÓLPRACA Z GRUPĄ ROBOCZĄ RADY UE ds. <i>Codex Alimentarius</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • zaproszeń na spotkania koordynacyjne Grupy Roboczej Rady UE. 2. Przesyłanie stanowisk Polski do Sekretariatu Rady UE. 3. Uczestniczenie w spotkaniach GR Rady UE ds. CA w Brukseli, których problematyka znajduje się w zakresie kompetencji PK KKŻ FAO/WHO oraz w innych wybranych spotkaniach. 4. Opracowywanie ostatecznej instrukcji wyjazdowej w oparciu o projekt instrukcji nadesłany przez Instytucje Wiodącą² oraz uwagi Instytucji Współpracujących³ (w tym prowadzenie konsultacji i uzgodnień dot. instrukcji wyjazdowej). 5. Przekazanie instrukcji wyjazdowej delegatowi, Instytucjom Współpracującym³, Dep. UEiWM w MRiRW oraz Stałemu Przedstawicielstwu RP przy UE. 6. Przekazywanie sprawozdań ze spotkań GR Rady UE ds. CA Instytucji Wiodącej², Instytucjom Współpracującym³, Dep. UEiWM w MRiRW oraz Stałemu Przedstawicielstwu RP przy UE. 	<ul style="list-style-type: none"> 5. Uczestniczenie w spotkaniach GR Rady UE ds. CA. 6. Przygotowywanie sprawozdań i przekazywanie ich do PK KKŻ FAO/WHO, <u>w terminie do 30 dni od spotkania.</u> 	

4. Przyporządkowanie Instytucji Wiodących i Współpracujących do poszczególnych Komitetów Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO i Międzyrządowych Grup Problemowych *Ad Hoc* KKŻ FAO/WHO

WYKAZ INSTYTUCJI WSPÓLPRACUJĄCYCH	WYKAZ KOMITETÓW KOMISJI KODEKSU ŻYWNOSCIOWEGO FAO/WHO																
	CAC	CCCF	CCEURO	CCFA	CCFFP	CCFFV	CCFH	CCFICS	CCFL	CCFO	CCGP	CCMAS	CCNFSDU	CCPFV	CCPR	CCRVDF	TEAMR
Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	✓		✓					✓	✓		✓						✓
Federacja Konsumentów	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Główny Inspektorat Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych	W	✓	W	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	W	W	✓	✓	✓	✓	✓
Główny Inspektorat Sanitarny	✓	✓	✓	✓	✓	✓	W	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Główny Inspektorat Weterynarii	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓		✓		✓		✓	✓	✓
Instytut „Polskie Pieczywo”	✓		✓								✓						✓
Instytut Biotechnologii Przemysłu Rolno-Spożywczego	✓	✓	✓	✓		✓	✓			✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓
Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej	✓		✓		✓	✓		✓		✓	✓			✓			✓
Instytut Matki i Dziecka	✓		✓								✓		✓				✓
Instytut Ochrony Roślin	✓		✓								✓	✓			✓		✓
Instytut Pomnik „Centrum Zdrowia Dziecka”	✓		✓								✓		✓				✓
Instytut Rybactwa Śródlądowego w Olsztynie	✓		✓		✓						✓						✓
Instytut Sadownictwa i Kwiaciarstwa	✓		✓			✓					✓	✓		✓	✓		✓

WYKAZ INSTYTUCJI WSPÓLPRACUJĄCYCH	WYKAZ KOMITETÓW KOMISJI KODEKSU ŻYWNOSCIOWEGO FAO/WHO															
	CAC	CCCF	CCEURO	CCFA	CCFFP	CCFFV	CCFH	CCFICS	CCFL	CCFO	CCGP	CCMAS	CCNFSDU	CCPFV	CCPR	CCRVDF
Stowarzyszenie Pszczelarzy Zawodowych	✓	✓	✓	✓			✓	✓		✓	✓			✓	✓	✓
Uniwersytet Rolniczy w Krakowie	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓
Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie	✓	✓	✓	✓			✓	✓	✓	✓		✓	✓		✓	✓
Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów	✓	✓	✓	✓				✓	✓		✓	✓		✓		✓
Związek Producentów Cukru w Polsce	✓		✓				✓	✓		✓	✓	✓		✓		✓
Związek Prywatnych Przetwórców Mleka	✓		✓			✓		✓		✓	✓	✓			✓	✓

W - Instytucja Wiodąca

CAC - Komisja Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO (KKŻ FAO/WHO)

CCCF - Komitet KKŻ FAO/WHO ds. Zanieczyszczeń Żywności

CCEURO - Regionalny Komitet Koordynacyjny KKŻ FAO/WHO dla Europy

CCFA - Komitet KKŻ FAO/WHO ds. Substancji Dodatkowych do Żywności

CCFFP - Komitet KKŻ FAO/WHO ds. Ryb i Produktów Rybnych

CCFFV - Komitet KKŻ FAO/WHO ds. Świeżych Owoców i Warzyw

CCFH - Komitet KKŻ FAO/WHO ds. Higieny Żywności

CCFICS - Komitet KKŻ FAO/WHO ds. Kontroli Żywności w Imporcie i Eksporcie oraz Systemów Certyfikacji

CCFL - Komitet KKŻ FAO/WHO ds. Znakowania Żywności

CCFO - Komitet KKŻ FAO/WHO ds. Tłuszczów i Olejów

CCGP - Komitet KKŻ FAO/WHO ds. Zasad Ogólnych

CCMAS - Komitet KKŻ FAO/WHO ds. Metod Analiz i Próbkobrania

CCNFSDU - Komitet KKŻ FAO/WHO ds. Żywienia oraz Żywności Przeznaczonej do Specjalnych Celów Żywieniowych

CCPFV - Komitet KKŻ FAO/WHO ds. Przetworzonych Owoców i Warzyw

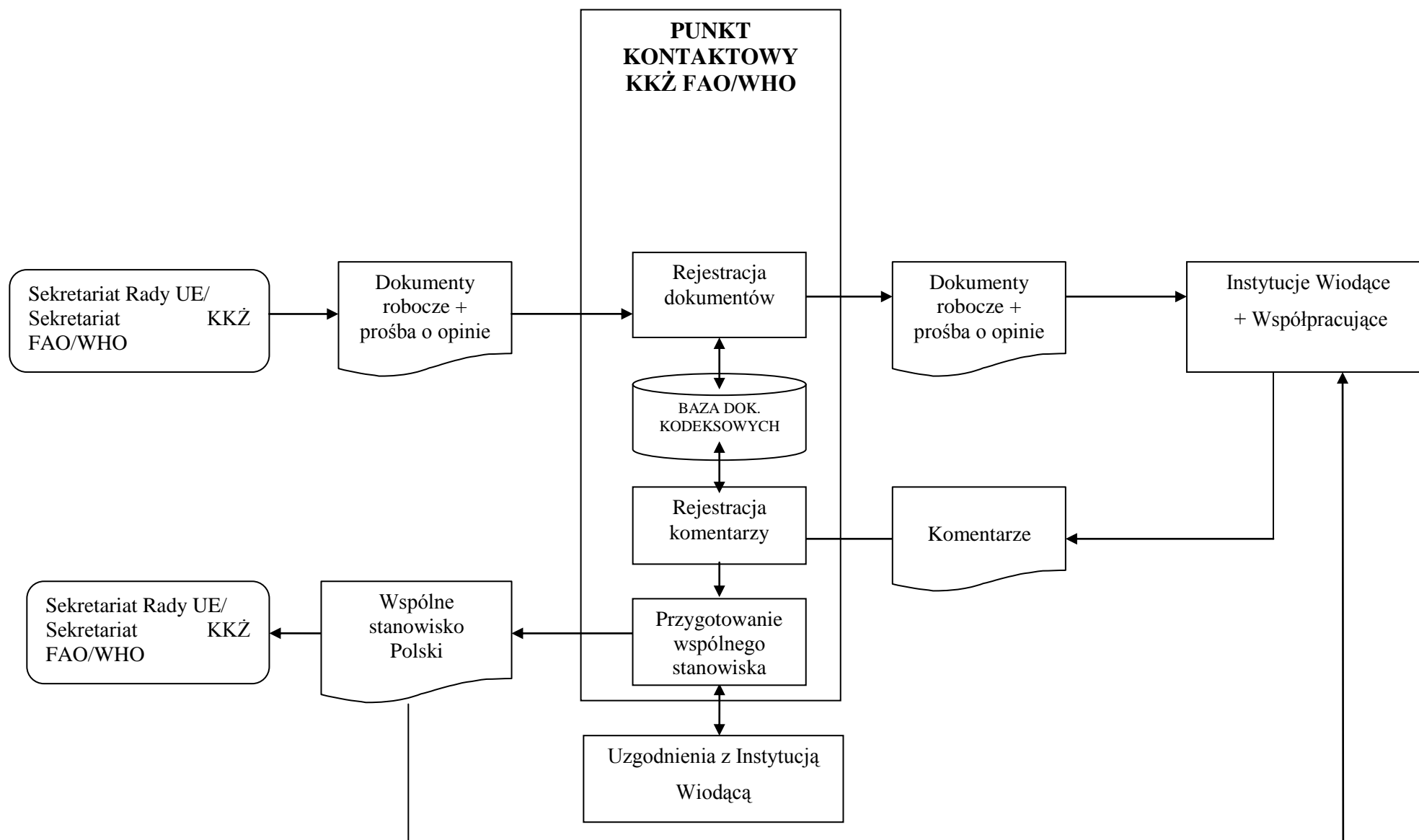
CCPR - Komitet KKŻ FAO/WHO ds. Pozostałości Pestycydów

CCRVDF - Pozostałości Leków Weterynaryjnych w Żywności

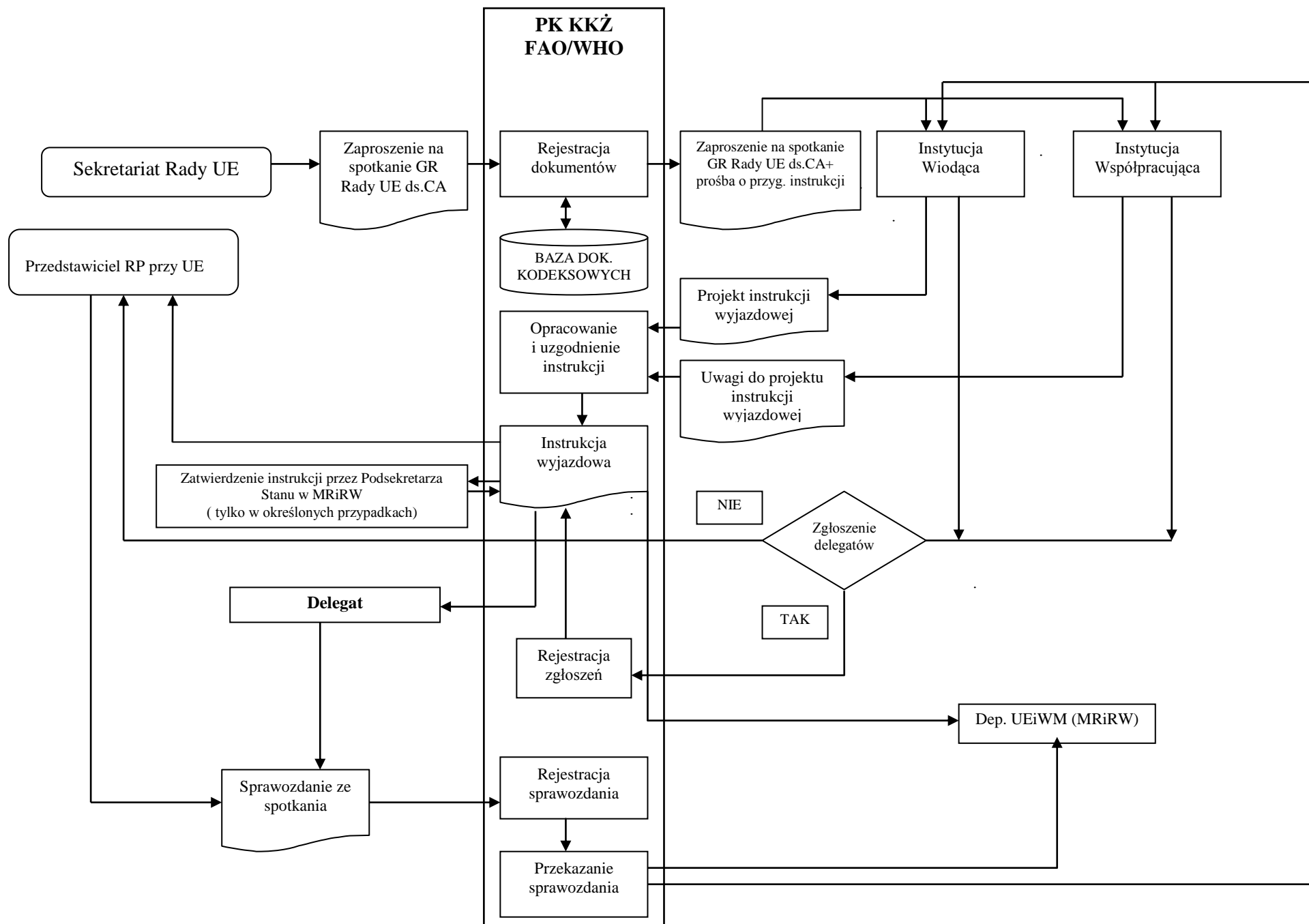
TF AMR - Międzyrządowa Grupa Zadaniowa Ad Hoc ds. Oporności Mikrobiologiczne

5. Schematy postępowania

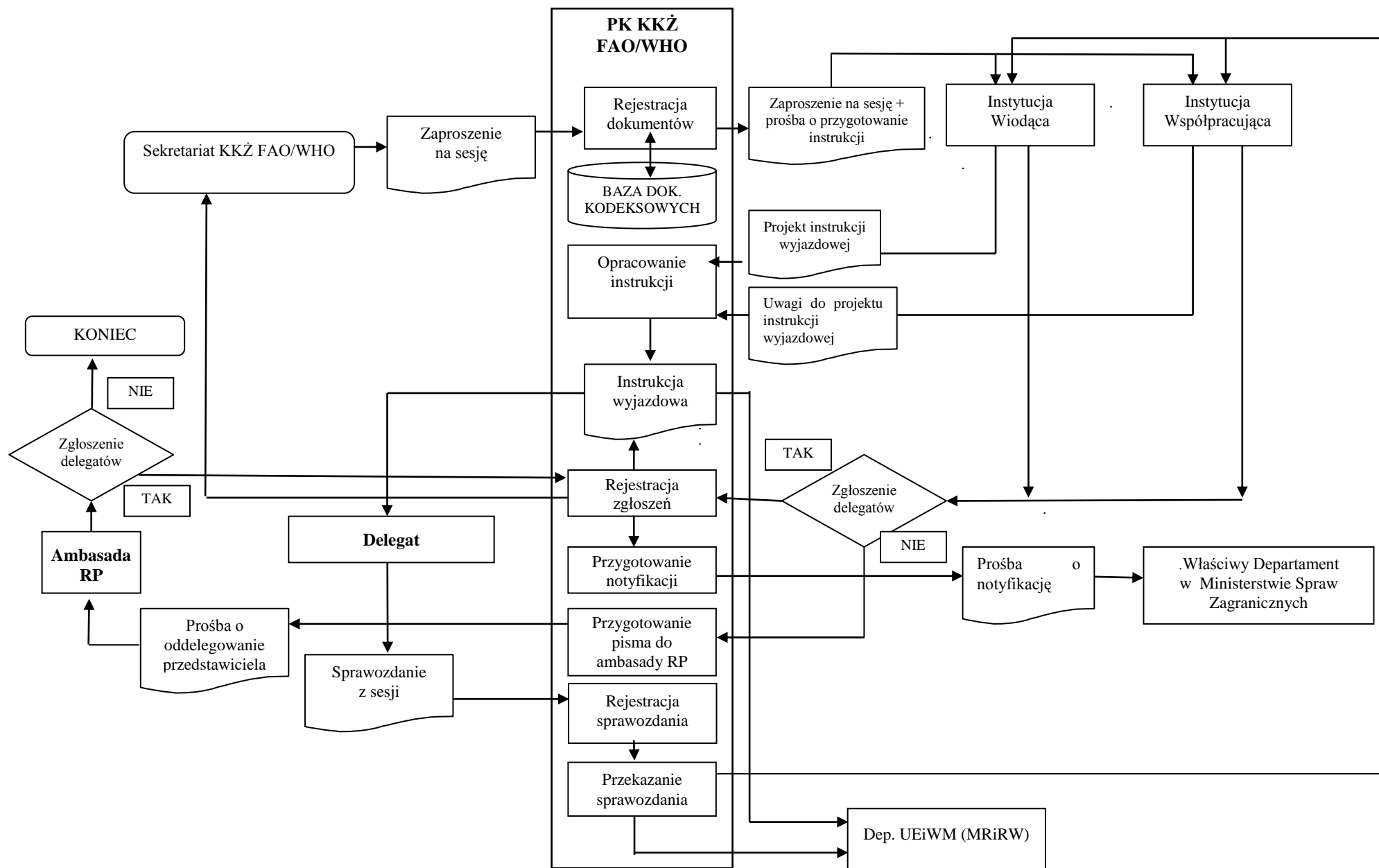
schemat 1: Opiniowanie kodeksowych dokumentów roboczych

schemat 2: Uczestnictwo delegatów w spotkaniach Grupy Roboczej Rady UE ds. *Codex Alimentarius*

schemat 3: Uczestnictwo delegatów w sesjach Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO i jej ciał pomocniczych

6. Wzór projektu / instrukcji wyjazdowej dla przedstawiciela Polski

**PROJEKT / INSTRUKCJA¹ DLA PRZEDSTAWICIELA
POLSKI**

na

rodzaj spotkania/data/miejsce

Uzgodniona między następującymi instytucjami:

.....
.....

Informacje na temat przedstawiciela Polski na posiedzenie	
Imię i nazwisko /stanowisko:	
Instytucja /komórka organizacyjna:	
Numer telefonu:	Numer faksu:
Adres poczty elektronicznej:	

PORZĄDEK OBRAD

1.

Stanowisko Polski do zaprezentowania:

.....

2.

Stanowisko Polski do zaprezentowania:

.....

3.

Stanowisko Polski do zaprezentowania:

.....

Sporządził:	Zaakceptował:/ Zatwierdził:
Data:	Data:

¹ Niewłaściwe ukryć

32003D0822

26.11.2003

DZIENNIK URZĘDOWY UNII EUROPEJSKIEJ

L 309/14

DECYZJA RADY
z dnia 17 listopada 2003 r.
w sprawie przystąpienia Wspólnoty Europejskiej do Komisji Kodeksu Żywnościowego

(2003/822/WE)

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską, w szczególności jego art. 37, 95, 133 i art. 152 ust. 4 wraz z art. 300 ust. 3 akapit pierwszy,

uwzględniając wniosek Komisji,

uwzględniając opinię Parlamentu Europejskiego ⁽¹⁾, a także

mając na uwadze, co następuje:

- (1) Celem Komisji Kodeksu Żywnościowego jest, między innymi, rozwijanie i harmonizowanie światowych norm zdrowotnych oraz wydawanie wytycznych i zaleceń w sprawie produktów rolnych i rybołówstwa, środków spożywczych, dodatków do żywności i substancji zanieczyszczających, pasz, leków weterynaryjnych, pestycydów, w tym także etykietowania, metod analiz i pobierania próbek, kodeksów etyki i dobrej praktyki rolniczej, a także wytycznych dotyczących higieny, mając na uwadze ochronę zdrowia konsumentów i zagwarantowanie stosowania uczciwych praktyk w handlu międzynarodowym. Te cele są zgodne z celami Wspólnoty Europejskiej w zakresie środków zmierzających do ochrony życia lub zdrowia ludzi, zwierząt bądź roślin względnie ochrony środowiska naturalnego, a także związanych z tym środków w handlu międzynarodowym, oraz harmonizacją ustawodawstwa krajowego, w szczególności w odniesieniu do środków spożywczych, dodatków do żywności i substancji zanieczyszczających, w tym także etykietowania, metod analiz i pobierania próbek, mając na względzie zapewnienie swobodnego obrotu na rynku wewnętrznym oraz w przywozie z państw trzecich.

⁽¹⁾ Opinia wydana dnia 7 listopada 2001 r. (dotychczas nieopublikowana w Dzienniku Urzędowym).

- (2) Od 1994 r., wraz z wejściem w życie Porozumień WTO, w szczególności Porozumienia w sprawie Stosowania Środków Sanitarnych i Fitosanitarnych oraz Porozumienia o Barierach Technicznych w Handlu, wzrosło znaczenie prawne norm, wytycznych i zaleceń Kodeksu Żywnościowego z tytułu odniesienia do Kodeksu Żywnościowego poczynionego w Porozumieniach WTO i domniemania zgodności nadawanego odpowiednim krajowym środkiem w przypadku gdy są one oparte o takie normy, wytyczne lub zalecenia przyjęte przez Komisję Kodeksu Żywnościowego.
- (3) Wspólnota Europejska powinna mieć możliwość wykonywania swoich kompetencji i uczestniczenia w toku przygotowywania, negocjacji oraz przyjmowania norm, wytycznych lub zaleceń przez Komisję Kodeksu Żywnościowego, a także jej organy zależne. Przystąpienie Wspólnoty Europejskiej, jako pełnoprawnego członka do Kodeksu Żywnościowego, równoległe do Państw Członkowskich, jest istotne w celu zapewnienia, że w toku przygotowywania, negocjacji i przyjmowania takich norm, wytycznych oraz zaleceń, a także innych przepisów przez Komisję Kodeksu Żywnościowego zostaną uwzględnione zasadnicze interesy Wspólnoty Europejskiej i Państw Członkowskich w zakresie zdrowia oraz w pozostałych dziedzinach.
- (4) Przystąpienie Wspólnoty Europejskiej, jako pełnoprawnego członka, do Kodeksu Żywnościowego powinno dopomóc w umacnianiu spójności między normami, wytycznymi lub zaleceniami i innymi przepisami przyjętymi przez Komisję Kodeksu Żywnościowego oraz pozostałymi odnośnymi zobowiązaniami Wspólnoty Europejskiej.
- (5) Dnia 26 listopada 1991 r., Wspólnota Europejska stała się członkiem, równoległe do Państw Członkowskich, Organizacji ds. Wyżywienia i Rolnictwa (FAO).

- (6) Artykuł 2 Statutu Komisji Kodeksu Żywnościowego uprawnia Wspólnotę Europejską, jako członka FAO, do pełnoprawnego członkostwa w Komisji Kodeksu Żywnościowego.
- (7) Decyzją z dnia 21 grudnia 1993 r. Rada upoważniła Komisję do negocjowania warunków i zasad przystąpienia Wspólnoty Europejskiej, jako pełnoprawnego członka, do Komisji Kodeksu Żywnościowego w oparciu o kompetencje Wspólnoty Europejskiej, jej pozycję w FAO, a także z uwzględnieniem celu i szczególnych cech Komisji Kodeksu Żywnościowego.
- (8) Prawa i obowiązki organizacji członkowskich FAO mogą mieć zastosowanie, *mutatis mutandis*, w odniesieniu do członkostwa Wspólnoty Europejskiej w Komisji Kodeksu Żywnościowego; zostały podjęte stosowne decyzje dotyczące wymaganego dostosowania odpowiednich przepisów regulaminu wewnętrznego Komisji Kodeksu Żywnościowego i jej organów zależnych.
- (9) Wynik negocjacji prowadzonych przez Komisję Europejską uznano za zadowalający, uwzględniając interesy Wspólnoty Europejskiej i Państw Członkowskich, a także szczególne cechy Komisji Kodeksu Żywnościowego.
- (10) Należy przewidzieć praktyczne zasady dotyczące udziału Wspólnoty Europejskiej i jej Państw Członkowskich w pracach Komisji Kodeksu Żywnościowego oraz jej organów zależnych, zapewniające potencjalnie jak największe korzyści Wspólnocie Europejskiej i Państwom Członkowskim z faktu przystąpienia Wspólnoty do Kodeksu Żywnościowego.
- (11) Mając na uwadze powyższe rozważania, przystąpienie Wspólnoty Europejskiej do Komisji Kodeksu uznaje się obecnie za właściwe.

- (12) Dyrektorzy generalni FAO i WHO zatwierdzili zmiany w regulaminie wewnętrznym przyjęte na 26 sesji Komisji Kodeksu Żywnościowego dnia 30 czerwca 2003 r., stwarzające regionalnym organizacjom integracji gospodarczej możliwość uzyskania członkostwa w Kodeksie,

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DECYZJĘ:

Artykuł 1

1. Wspólnota Europejska przedkłada wniosek o przystąpienie do Komisji Kodeksu Żywnościowego, wraz z formalnym dokumentem, który potwierdza przyjęcie przez Wspólnotę obowiązków wynikających ze statutu Komisji Kodeksu Żywnościowego obowiązującego w momencie przystąpienia (załącznik I do niniejszego rozporządzenia) oraz jednolitą deklaracją w sprawie wykonywania kompetencji (załącznik II do niniejszego rozporządzenia).

2. Przewodniczący Rady odpowiada za przeprowadzenie procedur koniecznych do tego celu.

Artykuł 2

Porozumienie między Radą a Komisją dotyczące przygotowania do posiedzeń Kodeksu Żywnościowego, wydawania oświadczeń oraz wykonywania praw do głosowania, stanowiące załącznik III do niniejszego rozporządzenia, będzie stosowane między Komisją, Radą a Państwami Członkowskim.

Sporządzono w Brukseli, dnia 17 listopada 2003 r.

W imieniu Rady

G. ALEMANNO

Przewodniczący

ZAŁĄCZNIK I

Dokument przystąpienia do Komisji Kodeksu Żywnościowego

Szanowny Panie,

Mam zaszczyt poinformować Pana, że Wspólnota Europejska, jako członek FAO, postanowiła złożyć wniosek o przystąpienie do Komisji Kodeksu Żywnościowego. Dlatego wnoszę o przyjęcie niniejszego dokumentu, za pośrednictwem którego Wspólnota Europejska przyjmuje zmieniony regulamin wewnętrzny Komisji Kodeksu, zgodnie z jego zasadą II, oraz jednolitej deklaracji Wspólnoty Europejskiej w sprawie wykonywania kompetencji.

Wspólnota Europejska oficjalnie i bez zastrzeżeń przyjmuje zobowiązania wynikające z członkostwa w Komisji Kodeksu, określone w statucie Komisji Komitetu Żywnościowego, a także uroczyście zobowiązuje się do lojalnego oraz uczciwego wypełniania zobowiązań obowiązujących w chwili jej przystąpienia.

Mam zaszczyt przekazać Szanownemu Panu moje wyrazy szacunku,

Alessandro PIGNATTI

*Pełniący Obowiązki Przewodniczącego Rady Unii Europejskiej,
Komitet Stałych Przedstawicieli*

(Część 1)

Mr Diouf
Dyrektor Generalny
Organizacja Narodów Zjednoczonych ds. Wyżywienia i Rolnictwa
Via delle Terme di Caracalla
I-00100 Rzym

ZAŁĄCZNIK II

Jednolita deklaracja Wspólnoty Europejskiej w sprawie wykonywania kompetencji zgodnie z zasadą VI regulaminu wewnętrznego Komisji Kodeksu Żywnościowego

Niniejsza deklaracja określa wykonywanie kompetencji Wspólnoty Europejskiej i Państw Członkowskich w kwestiach ujętych w dokumentach ustanawiających Komisję Kodeksu Żywnościowego. Nie dotyczy to ustnego porozumienia dotyczącego Wspólnoty i Państw Członkowskich.

Niniejsza deklaracja ma zastosowanie do wszystkich posiedzeń Komisji Kodeksu Żywnościowego i podmiotów zależnych, o ile Wspólnota Europejska lub inny członek Kodeksu Żywnościowego nie wystąpi przed posiedzeniem z wnioskiem o wygłoszenie specjalnego oświadczenia w odniesieniu do określonego punktu porządku dziennego.

Jeżeli opisany poniżej zakres podziału kompetencji między Wspólnotą Europejską a Państwami Członkowskimi zmieni się, niniejsza deklaracja zostanie odpowiednio uaktualniona.

1. KOMPETENCJE WSPÓLNOTY EUROPEJSKIEJ

Jako generalna zasada, Wspólnota Europejska ma wyłączne kompetencje w zakresie tych punktów porządku dziennego, które zajmują się harmonizacją norm odnoszących się do niektórych produktów rolnych, środków spożywczych, dodatków do żywności, substancji zanieczyszczających, leków weterynaryjnych, pestycydów, ryb i produktów rybołówstwa, w tym także do etykietowania, metod analiz i pobierania próbek, jak również kodeksów i wytycznych w zakresie higieny, o tyle o ile prawodawstwo wspólnotowe harmonizuje całkowicie lub w dużym stopniu odnośne dziedziny w tych obszarach. Ponadto dotyczy to również zagadnień handlu międzynarodowego tak dalece, jak wiąże się to z celami Komisji Kodeksu Żywnościowego, w szczególności z ochroną zdrowia konsumentów i zapewnianiem uczciwych praktyk w obrocie żywnością.

2. KOMPETENCJE PAŃSTW CZŁONKOWSKICH

Jako generalna zasada, kompetencje Państw Członkowskich Wspólnoty Europejskiej obejmują te punkty porządku dziennego, które zajmują się sprawami organizacyjnymi (np. zagadnienia prawne lub budżetowe) i proceduralnymi (np. wybór przewodniczącego, przyjęcie porządku dziennego, przyjęcie sprawozdań).

3. KOMPETENCJE PAŃSTW CZŁONKOWSKICH I WSPÓLNOTY

Wspólnota Europejska i jej Państwa Członkowskie mają a priori przyznane kompetencje w następujących obszarach, w stopniu, w jakim środki w nich przewidziane wchodzą w zakres działań Kodeksu Żywnościowego i w przypadkach gdy Wspólnota jest uprawniona do harmonizacji danych obszarów, które jednak zostały zharmonizowane tylko w części:

- a) polityka rolna ogólnie, łącznie z harmonizacją norm odnoszących się do życia i zdrowia zwierząt lub roślin (art. 32–38 Traktatu WE);
- b) zbliżenie przepisów ustawowych, wykonawczych lub administracyjnych Państw Członkowskich w obszarach dotyczących życia lub zdrowia ludzi, zwierząt bądź roślin (art. 94 i 95 Traktatu WE);
- c) środki polityki ochrony zdrowia publicznego (art. 152 Traktatu WE) i środki ochrony konsumentów (art. 153 Traktatu WE);
- d) polityka w zakresie badań i rozwoju technologii (art. 163–173 Traktatu WE);
- e) polityka w dziedzinie ochrony środowiska (art. 174–176 Traktatu WE);
- f) polityka rozwoju (art. 177–181 Traktatu WE);
- g) pozostałe polityki Wspólnoty Europejskiej, które mogą dotyczyć nawet tylko częściowo określonych działań Komisji Kodeksu Żywnościowego.

ZAŁĄCZNIK III

Porozumienie między Radą a Komisją dotyczące przygotowania do posiedzeń Kodeksu Żywnościowego, wydawania oświadczeń i wykonywania prawa do głosowania

1. Zakres stosowania procedury koordynacyjnej

Procedury koordynacyjne będą stosowane w odniesieniu do każdego posiedzenia Komisji Kodeksu Żywnościowego lub dowolnego z jej organów zależnych, w tym również grup roboczych, i do odpowiedzi na pisma okólne.

2. Pisma okólne Kodeksu Żywnościowego

- 2.1. W celu przestrzegania nieprzekraczalnych terminów odpowiedzi na pisma okólne Kodeksu, Komisja przesyła Państwom Członkowskim, w regularnych odstępach czasu nieprzekraczających dwóch miesięcy, tabelę, w której wymienia osobno wszystkie zaległe, ogłoszone i spodziewane pisma okólne, wyszczególniając te, na które zamierza ona przygotować projekt wspólnej odpowiedzi w imieniu Wspólnoty wraz z określeniem ram czasowych i, w miarę możliwości, opinią o statusie kompetencji dla każdego z nich.
- 2.2. W przypadku gdy Komisja wskaże na konieczność przygotowania wspólnej odpowiedzi, Państwa Członkowskie powstrzymują się od bezpośredniego odpowiadania na określone pisma okólne Kodeksu, mogą jednak wyznaczyć szczególne zagadnienia lub punkty, które stwarzają im problemy, i zasugerować Komisji, jakie stanowisko należy zająć.
- 2.3. Uwzględniając otrzymane wskazówki, Komisja przygotowuje projekt wspólnej odpowiedzi i bezzwłocznie przesyła go Państwom Członkowskim, za pośrednictwem krajowych punktów kontaktowych Kodeksu lub innego określonego punktu wyznaczonego przez te Państwa, w oczekiwaniu na dalsze uwagi. Komisja, na podstawie zebranych uwag, przygotowuje korektę wspólnej odpowiedzi, ze wskazaniem uwag i wyjaśnieniem, w danym przypadku, dlaczego niektóre z nich nie zostały uwzględnione.
- 2.4. Także Państwo Członkowskie może wskazać Komisji na potrzebę wysłania wspólnej odpowiedzi na poszczególne pisma okólne. W takim przypadku Komisja przygotowuje projekt wspólnej odpowiedzi z techniczną pomocą tego Państwa Członkowskiego.
- 2.5. Jeżeli Komisja uzna, że wspólna odpowiedź nie jest konieczna, wówczas Państwa Członkowskie są uprawnione do bezpośredniego zajęcia stanowiska wobec tych pism okólnych Kodeksu, na które przygotowanie wspólnej odpowiedzi nie jest przewidziane. Jednakże w takim przypadku Państwa Członkowskie, które zamierzają wysłać swoje uwagi bezpośrednio do Kodeksu, zanim to uczynią, przekazują je pozostałym Państwom i Komisji w celu sprawdzenia, czy Komisja lub którekolwiek z Państw Członkowskich nie zgłasza sprzeciwu.

2.6. Komisja i Państwa Członkowskie dołożą wszelkich starań, aby jak najszybciej wypracować wspólne stanowisko. Jeżeli Państwa Członkowskie są w stanie zaakceptować projekt wspólnej odpowiedzi, zostanie on przesłany do sekretariatu Kodeksu Żywnościowego. Jednakże w przypadku znacznego zróżnicowania opinii, Komisja przesyła projekt do Sekretariatu Rady w celu zorganizowania posiedzenia koordynacyjnego i wyeliminowania utrzymujących się rozbieżności, z zastosowaniem odpowiedniej procedury określonej w sekcji 3 poniżej.

3. Procedura koordynacyjna Rady

- 3.1. W celu przygotowania dowolnego posiedzenia Kodeksu Żywnościowego będą odbywały się posiedzenia koordynacyjne:
 - w Brukseli, w ramach właściwej grupy roboczej Rady (zwykle grupy roboczej ds. Kodeksu Żywnościowego), jak najszybciej i tylokrotnie, jak będzie to konieczne przed posiedzeniem Kodeksu Żywnościowego, a ponadto,
 - na miejscu, w szczególności na początku, a w razie potrzeby podczas i przy końcu posiedzenia Kodeksu Żywnościowego, z możliwością zwołania dalszych posiedzeń koordynacyjnych w każdym przypadku gdy będzie to niezbędne w toku cyklu posiedzeń.
- 3.2. Na posiedzeniach koordynacyjnych będą uzgadniane oświadczenia, jakie zostaną wydane w imieniu samej Wspólnoty bądź w imieniu Wspólnoty i Państw Członkowskich. Oświadczenia składane wyłącznie w imieniu Państw Członkowskich nie stanowią części wspólnotowej procedury koordynacyjnej jako takiej, ale oczywiście mogą być koordynowane na tychże posiedzeniach, jeżeli Państwa Członkowskie tak postanowią.

Wspólnotowe lub wspólne stanowiska są zwykle uzgadniane w formie stanowiska negocjacyjnego, oświadczenia bądź szkicu oświadczenia. Jeśli w niniejszym porozumieniu jest mowa o „oświadczeniu”, należy uwzględnić również inne formy, w jakich wspólnotowe lub wspólne stanowiska są uzgadniane.

- 3.3. Po otrzymaniu porządku dziennego dnia posiedzenia Kodeksu Żywnościowego, Komisja każdorazowo przekaże go do Sekretariatu Rady w celu rozesłania dokumentu do Państw Członkowskich, wraz ze wskazaniem punktów porządku dziennego, w odniesieniu do którego planuje ona opracować oświadczenie i określeniem, czy oświadczenie to zostanie wydane w imieniu Wspólnoty czy Wspólnoty i Państw Członkowskich.

W przypadkach gdy punkty porządku dziennego będą wymagały podjęcia decyzji w drodze konsensu lub głosowania na posiedzeniu Kodeksu Żywnościowego, Komisja wskaże, czy powinna głosować Wspólnota czy Państwa Członkowskie.

- 3.4. Komisja przekaże projekty oświadczeń i dokumenty ze stanowiskami do Sekretariatu Rady w celu jak najszybszego rozesłania ich do Państw Członkowskich, a przynajmniej tydzień przed posiedzeniem koordynacyjnym. Przygotowując projekty oświadczeń lub dokumenty z oświadczeniami, Komisja będzie opierać się na technicznej wiedzy fachowej Państw Członkowskich. Sekretariat Rady zagwarantuje, że projekty oświadczeń zostaną bezzwłocznie przekazane za pośrednictwem krajowego punktu kontaktowego Kodeksu lub innego określonego punktu wyznaczonego przez Państwa Członkowskie.
- 3.5. Na posiedzeniach koordynacyjnych podejmowane są decyzje w sprawie wykonywania obowiązków odnoszących się do głosowania i oświadczeń dotyczących każdego punktu porządku dziennego posiedzenia Kodeksu Żywnościowego, co do którego przewidziane jest oświadczenie lub głosowanie.
- 3.6. Przed posiedzeniami koordynacyjnymi Komisja będzie informować Państwa Członkowskie za pośrednictwem Sekretariatu Rady o:
- a) jej propozycjach dotyczących sposobu wykonywania obowiązków w związku z poszczególnymi tematami;
 - b) jej propozycjach oświadczeń w sprawie poszczególnych tematów.
- 3.7. Jeżeli na posiedzeniach koordynacyjnych, w ramach właściwej grupy roboczej Rady lub na miejscu, Komisja i Państwa Członkowskie nie mogą uzgodnić wspólnego stanowiska, w tym także z powodu różnicy poglądów co do podziału kompetencji, w odniesieniu do kwestii określonych w pkt 3.6 lit. a) i b), sprawa zostanie przekazana do Komitetu Stałych Przedstawicieli, który podejmie decyzję na zasadzie większości ustanowionej w odpowiednim prawie wspólnotowym regulującym rozważane zagadnienia.
- 3.8. Decyzje określone w pkt 3.7 nie naruszają kompetencji Wspólnoty i Państw Członkowskich w rozważanych obszarach.
- 3.9. Jeżeli okaże się, że przygotowanie oświadczeń przez Komisję na czas przed posiedzeniem koordynacyjnym jest niemożliwe (z uwagi na brak dokumentacji Kodeksu Żywnościowego), Komisja przedstawi Państwom Członkowskim zarys głównych elementów odpowiednio Wspólnotowego lub wspólnego stanowiska i oświadczenia, które ma zostać wydane, przynajmniej tydzień przed posiedzeniem Kodeksu Żywnościowego. W wyjątkowych okolicznościach te elementy wraz z oświadczeniem zostaną w razie potrzeby ponownie rozpatrzone na posiedzeniu koordynacyjnym na miejscu z udziałem przedstawicieli Komisji i obecnych Państw Członkowskich.
- 3.10. Jeżeli w odpowiedzi na rozwój lub dynamikę negocjacji podczas posiedzeń Kodeksu Żywnościowego wystąpi potrzeba wydania oświadczenia przez przedstawiciela Wspólnoty w imieniu Wspólnoty lub Wspólnoty i Państw Członkowskich, projekt oświadczenia zostanie skoordynowany na miejscu, z zastosowaniem odnośnej fragmentu przepisów pkt 3.9.
- 3.11. Aby zareagować na propozycje nieujęte w uzgodnionym stanowisku wspólnotowym, zgłaszane podczas dyskusji w ramach Kodeksu, Państwa Członkowskie i Komisja będą mogły wysunąć wstępną propozycję i zbadać alternatywne rozwiązania, w miarę potrzeb po należytych ich skoordynowaniu, bez przyjmowania formalnego zobowiązania. Komisja i Państwa Członkowskie w pełni uwzględniają ustalone wspólnotowe stanowisko, a także leżące u jego podstaw rozumowanie, i jak najszybciej skoordynują na miejscu tymczasowe stanowiska w celu ich potwierdzenia lub zmiany.

4. Oświadczenia i głosowanie podczas posiedzeń Kodeksu Żywnościowego

- 4.1. W przypadku punktu porządku dziennego dotyczącego spraw podlegających wyłącznym kompetencjom Wspólnoty, w imieniu Wspólnoty przemawia i głosuje Komisja. Po należyтым skoordynowaniu stanowisk Państwa Członkowskie również mogą zabierać głos w celu poparcia i/lub rozwinięcia stanowiska wspólnotowego.
- 4.2. W przypadku punktu porządku dziennego, zajmującego się sprawami podlegającymi wyłącznym kompetencjom krajowym, to Państwa Członkowskie zabierają głos i głosują.
- 4.3. W przypadku punktu porządku dziennego, omawiającego sprawy zawierające elementy podlegające zarówno kompetencjom krajowym, jak i Wspólnoty, wspólne stanowisko jest przedstawiane przez Prezydencję i Komisję. Państwa Członkowskie mogą zabrać głos w celu poparcia i/lub rozwinięcia wspólnego stanowiska po należyтым skoordynowaniu opinii. Państwa Członkowskie lub Komisja odpowiednio będą głosować w imieniu Wspólnoty i Państw Członkowskich zgodnie ze wspólnym stanowiskiem. Decyzję, kto będzie głosować, podejmuje się w świetle tego, czy kompetencje przeważają (np. głównie Państw Członkowskich czy Wspólnoty).
- 4.4. W przypadku punktu porządku dziennego dotyczącego spraw zawierających elementy podlegające zarówno kompetencjom krajów, jak i Wspólnoty, a Komisja i Państwa Członkowskie nie zdołały uzgodnić wspólnego stanowiska określonego w pkt 3.7, Państwa Członkowskie mogą zabierać głos i głosować w sprawach podlegających wyraźnie ich kompetencjom. Zgodnie z regulaminem Kodeksu Żywnościowego, Komisja może zabierać głos oraz głosować w sprawach podlegających wyraźnie jej kompetencjom i wobec których przyjęto stanowisko wspólnotowe.
- 4.5. W sprawach, w których Komisja i Państwa Członkowskie nie doszły do porozumienia dotyczącego podziału kompetencji, lub w przypadkach, gdy nie jest możliwe osiągnięcie większości wymaganej do przyjęcia stanowiska wspólnotowego, zostaną podjęte wszelkie wysiłki w celu wyjaśnienia sytuacji lub wypracowania stanowiska wspólnotowego. Do tego czasu, po należyтым skoordynowaniu opinii, Państwa Członkowskie i/lub Komisja odpowiednio, zostaną upoważnione do zabierania głosu pod warunkiem że wyrażane przez nie stanowisko będzie spójne z politykami Wspólnoty, poprzednimi stanowiskami oraz zgodne z prawem wspólnotowym.
- 4.6. W ciągu pierwszych dwóch lat od chwili przystąpienia Wspólnoty do Komisji Kodeksu Żywnościowego, wyniki posiedzeń koordynacyjnych w ramach właściwej grupy roboczej Rady w sprawie wykonywania obowiązków w zakresie wydawania oświadczeń i głosowania odnoszącego się do każdego z punktów porządku dziennego posiedzeń Kodeksu Żywnościowego będą przekazywane do Sekretariatu Kodeksu Żywnościowego. Po wstępnym dwuletnim okresie, uznaje się, że ma zastosowanie jednolita, ogólna deklaracja, o ile nie wpłynie określony wniosek dotyczący potrzeby jej sprecyzowania od innego członka Kodeksu Żywnościowego bądź nie zostanie postanowione inaczej w ramach właściwej grupy roboczej Kodeksu.
- 4.7. W ramach pkt 4.1 lub 4.3, w przypadku gdy Państwo Członkowskie podniesie szczególnie istotny problem w odniesieniu do terytorium zależnego i nie będzie mógł on być załagodzony w ramach wspólnego lub wspólnotowego stanowiska, wówczas to Państwo Członkowskie zachowa prawo do głosowania i przemawiania w odniesieniu do terytorium zależnego, mając na uwadze interesy Wspólnoty.

5. Komitety redakcyjne i grupy robocze

- 5.1. Państwa Członkowskie i Komisja są uprawnione do dobrowolnego uczestniczenia oraz zabierania głosu w dyskusjach komitetów redakcyjnych i grup roboczych Kodeksu Żywnościowego, będącymi nieoficjalnymi spotkaniami technicznymi, w których biorą udział wyłącznie niektórzy członkowie Kodeksu Żywnościowego i na których nie są podejmowane żadne formalne decyzje. Przedstawiciele Państw Członkowskich i Komisja podejmą poważny wysiłek w celu osiągnięcia zgodnego stanowiska i jego obrony podczas dyskusji w ramach komitetów redakcyjnych i grup roboczych.
- 5.2. Komisja i przedstawiciele Państw Członkowskich uczestniczący w posiedzeniach komitetów redakcyjnych i grup roboczych, bez uszczerbku dla kwestii kompetencji, bezzwłocznie notyfikują pozostałym Państwom Członkowskim projekty sprawozdań opracowane przez sprawozdawcę danej grupy i koordynują przyjęcie stanowiska z udziałem tych Państw Członkowskich. Jeżeli projekty sprawozdań nie zostaną skoordynowane w szczególny sposób, Komisja lub przedstawiciele Państw Członkowskich w komitetach redakcyjnych lub grupach roboczych wykorzystają jako wytyczną skoordynowane oświadczenia i dyskusje prowadzone w ramach posiedzeń koordynacyjnych, zgodnie ze wskazaniem sekcji 4.

6. Przegląd Porozumienia

Na wniosek Państwa Członkowskiego lub Komisji, Porozumienie zostanie poddane przeglądowi, z uwzględnieniem doświadczeń zebranych podczas jego działania.

**COUNCIL OF
THE EUROPEAN UNION**

Brussels, 28 October 2005

13741/05

CODEX 33

NOTE

from : The General Secretariat of the Council

to : The Codex Alimentarius Working Party

No. prev. doc. : 11908/05

Subject : Informal Guide / Interinstitutional Arrangement

Following the recent agreement concerning the attribution of interventions, delegations will find attached a consolidated version of the "Informal Guide" that includes a new paragraph 3.3.

Informal Guide for Interpreting and Implementing the "Arrangement Between the Council and the Commission Regarding Preparation for Codex Alimentarius Meetings and Statements and Exercise of Voting Rights"

Following the accession of the European Community to the Codex Alimentarius, it is recalled that the Member States are bound by a duty of loyal cooperation as set out in Article 10 of the Treaty and further spelled out in the relevant case law.¹ The Interinstitutional Arrangement agreed in connection with the Accession Decision² must, accordingly, always be interpreted and applied in good faith, so as to ensure that the obligations under the Treaty are met.

The present document is an informal guide intended to serve as a practical tool. In the event of any conflict between the Interinstitutional Arrangement and this document, it is the former that applies.

1. Communications³

1.1 Within the Community (between the Member States, the Commission and the Council Secretariat)

- a) The Council Secretariat has the overall responsibility for facilitating communications
- b) For the sake of efficiency, the email procedure should be used wherever possible to set out, develop and clarify positions so as to save time for treating more difficult issues at Council Working Party meetings.

¹ Article 10 of the Treaty establishing the European Community states that "Member States shall take all appropriate measures, whether general or particular, to ensure fulfilment of the obligations arising out of this Treaty or resulting from action taken by the institutions of the Community. They shall facilitate the achievement of the Community's tasks. They shall abstain from any measure which could jeopardise the attainment of the objectives of this Treaty." For examples of the relevant case law, see Opinion 2/91 (Re ILO Convention 170) [1993] ECR I-1061 and Ruling 1/78 (Re Draft Convention on the Physical Protection of Nuclear Materials) [1978] ECR 2151.

² See OJ L 309 of 26 November 2003, pp. 14-21. (Also in doc. 13089/03, Annex III.)

³ See paragraph 2 of the Interinstitutional Arrangement relating to Circular Letters.

- c) Comments received by the Council Secretariat from Member States - particularly in response to a document circulated for comment via email - should always be forwarded to *all* delegations and the Commission.
- d) Codex messages from the Council Secretariat will be addressed to a maximum of three email addresses in each Member State. These should include the Permanent Representation and the designated Codex Contact Point in each Member State who will be responsible for distributing messages to the relevant experts/parties in that country and co-ordinating replies.
- e) For the sake of clarity, when a Community/Common Position is to be agreed by means of an email procedure, the following phrasing or similar should be routinely used in the accompanying numbered message sent by the Council Secretariat:

“If no comments are received by [*deadline date*] the attached document(s) will be forwarded to the Codex Secretariat as the agreed Community/Common Position.”

1.2 With the Codex Secretariat

Once finalised and agreed, all Community-level written submissions to Codex should be sent via email by the Commission and copied simultaneously to the Council Secretariat, who will then forward them to the addresses specified in paragraph 1.1. d) above.

2. Timely Preparation

- 2.1 In order to facilitate timely and thorough preparation for participation in Codex Sessions, all concerned should do their utmost to ensure that the necessary documentation is circulated in time to allow all parties (Member States, Commission and Council Secretariat) to prepare for the coordination meetings. As regards the Commission’s obligation to make proposals on the division of competence, the annotated agenda should in general be circulated no later than ten days after the initial electronic distribution of the agenda for the Session in question by the Codex Secretariat.¹

¹ Paragraph 3.3 of the Interinstitutional Arrangement states that the Commission should produce the annotated agenda "on receipt" of the Codex agenda.

3. Division of Competence and Speaking/Voting Rights

- 3.1 The representatives of the Presidency, Commission and Council Secretariat should meet with the Chair of each Codex Session on site to explain the division of competence and its implications particularly as regards voting rights and the numerical strength of Presidency/Commission interventions.
- 3.2 Regarding the speaking arrangements in Codex Committees and in particular the articulation of Common Positions on items of mixed competence, the initial intervention shall, as a general rule, be made by the Presidency/Commission depending on which one has the right to vote.
- 3.3 When submitting written "EC comments" or expressing coordinated positions at Codex Sessions, in order to reflect the division of competence agreed, the Commission and the Presidency shall attribute their comments/positions as follows:

Division of Competence	Comments / position to be attributed to
EC Competence / EC Vote	The European Community
Mixed Competence / EC Vote	The European Community and its Member States
Mixed Competence / Member States Vote	The European Community and its Member States
Member States Competence / Member States Vote	The Member States of the European Community

- 3.4 A table setting out the various situations that arise in the context of coordination work covering matters concerning both harmonised and non-harmonised areas is set out in Annex.

4. Development and Review of Negotiating Strategy and Positions

At the meetings of the Council Working Party in Brussels, all parties concerned should make every effort to finalise the Community/Common Positions and agree on the negotiating strategy (including, where appropriate, a fallback position).

5. On-the-Spot-Coordination

- 5.1 Coordination meetings held on the spot have the same status as Working Party meetings held in Brussels and are subject to the same rules, including the referring to Coreper of questions where no consensus can be found in the meeting.¹
- 5.2 On-the-spot coordination is intended mainly for treating matters that were impossible to finalise beforehand in Brussels and for fine-tuning positions and negotiating tactics in the light of developments at the Session itself.
- 5.3 Such meetings should be convened as deemed necessary by the Presidency who will take due account of all relevant factors including, for example, the direction the discussions are taking at the Session, new information that has come to its attention, requests for coordination by the Commission or any one Member State, etc. It will be the responsibility of the representative of the Council Secretariat present at the Session to notify the Commission and all delegations of the Member States present of the time, location and reason for any such meeting.
- 5.4 The Council Secretariat should ensure access to appropriate meeting rooms and word processing facilities.

¹ See paragraph 3.7 of the Interinstitutional Arrangement.

6. Supporting and Developing the Common Position

Following EC accession to Codex, common positions articulated in the name of the EC, or in the name of the EC and its Member States, are, in principle, automatically supported by the combined weight of a number of votes equivalent to the number of EU Member States present at the Codex Session in question. In practice, however, a position presented by a single voice *appears* to be less widely supported than a position defended by, for example, five Codex Member Countries, and Codex Chairs are under pressure to acknowledge vigorous interventions.

It is therefore suggested that, where appropriate and in particular when this has been agreed as a negotiating strategy, Member States actively avail themselves of the right to "support and/or develop" the common position. This right was, in fact, an important concession won by the Community and its Member States during the accession negotiations,¹ and it seems appropriate to use it, for example, when a very important point appears to be in danger of being "lost" in the Codex plenary.

7. Participation in Drafting Groups and Working Groups

As set out in Point 5.1 of the Arrangement, "the Member States and the Commission are entitled to participate voluntarily and speak in the drafting and working groups of the Codex Alimentarius which are technical informal meetings and where no formal decisions are taken". However, as the European Commission as such is not a Member of the Codex, it cannot be listed as a member of such a group. It is therefore understood that when the European Commission participates in a drafting or working group, it is doing so as the representative of the European Community. When no prior coordination has taken place, the European Commission representative will inform the other participants in the Codex Drafting Group or Working Group that the positions expressed do not prejudice the final position of the European Community. The Commission should report to the EC Member States as soon as possible on the outcome of discussions in the working group, especially if no Member State has been present.

¹ See Rule II, paragraph 2 of the Rules of Procedure of the Codex Alimentarius Commission.

ANNEX to the Annex

Situation	Ref.¹	Nature of competence	Degree of Harmonisation	Right to vote	Community/Common Position² (to be agreed in coordination)³	Initial presentation of Community/Common Position at Codex Session	How can Member States exercise their right to speak?
a)	4.1	European Community	Fully or to a large extent	European Community	Community Position generally ⁴ based on existing Community legislation.	European Commission	They can support and/or develop the Community Position.
b)	4.3	Mixed	Mainly Community competence	European Community	Common Position, including for harmonised areas the Community Position generally ⁴ based on existing Community legislation.	European Commission	They can support and/or develop the Common Position.

¹ This column refers to the relevant paragraph of Annex III of the Council Decision of 17 November 2003 on the accession of the European Community to the Codex Alimentarius Commission (see OJ L 309 of 26 November 2003, pp. 14-21; also in doc 13089/03).

² "Community Position" refers to a position regarding matters of Community competence. "Common Position" refers to matters of mixed competence or Member States' competence. A Common Position, in cases of mixed competence, includes a Community Position.

³ Except in Situations e) and f), if a Common Position cannot be agreed, the matter has to be referred to Coreper and no speaking rights exist pending Coreper's decision. However, "procedural interventions" can be made, for example, to reserve the Community/Common Position or to explain that the EC Member States and the Commission need to coordinate.

⁴ Where appropriate, the Commission and the Member States can also agree as part of its negotiating strategy to take into account forthcoming EC legislation.

Situation	Ref.¹	Nature of competence	Degree of Harmonisation	Right to vote	Community/Common Position² (to be agreed in coordination)³	Initial presentation of Community/Common Position at Codex Session	How can Member States exercise their right to speak?
c)	4.3	Mixed	Mainly Member State competence	Member States	Common Position, including for harmonised areas the Community Position generally ⁴ based on existing Community legislation.	Presidency	They can support and/or develop the Common Position. On matters concerning non-harmonised areas, the Member States may express their own opinions, provided that this has been agreed by consensus during coordination.

¹ This column refers to the relevant paragraph of Annex III of the Council Decision of 17 November 2003 on the accession of the European Community to the Codex Alimentarius Commission (see OJ L 309 of 26 November 2003, pp. 14-21; also in doc 13089/03).

² "Community Position" refers to a position regarding matters of Community competence. "Common Position" refers to matters of mixed competence or Member States' competence. A Common Position, in cases of mixed competence, includes a Community Position.

³ Except in Situations e) and f), if a Common Position cannot be agreed, the matter has to be referred to Coreper and no speaking rights exist pending Coreper's decision. However, "procedural interventions" can be made, for example, to reserve the Community/Common Position or to explain that the EC Member States and the Commission need to coordinate.

⁴ Where appropriate, the Commission and the Member States can also agree as part of its negotiating strategy to take into account forthcoming EC legislation.

Situation	Ref.¹	Nature of competence	Degree of Harmonisation	Right to vote	Community/Common Position² (to be agreed in coordination)³	Initial presentation of Community/Common Position at Codex Session	How can Member States exercise their right to speak?
d)	4.3-4.5	Mixed	To a small extent	Member States	Unable to agree on a Common Position at coordination meetings, including at COREPER.	Member States	They can develop their own position on matters falling clearly within their competence, on the condition that the position expressed is coherent with Community policies and previous Community positions and in conformity with Community law.

¹ This column refers to the relevant paragraph of Annex III of the Council Decision of 17 November 2003 on the accession of the European Community to the Codex Alimentarius Commission (see OJ L 309 of 26 November 2003, pp. 14-21; also in doc 13089/03).

² "Community Position" refers to a position regarding matters of Community competence. "Common Position" refers to matters of mixed competence or Member States' competence. A Common Position, in cases of mixed competence, includes a Community Position.

³ Except in Situations e) and f), if a Common Position cannot be agreed, the matter has to be referred to Coreper and no speaking rights exist pending Coreper's decision. However, "procedural interventions" can be made, for example, to reserve the Community/Common Position or to explain that the EC Member States and the Commission need to coordinate.

Situation	Ref.¹	Nature of competence	Degree of Harmonisation	Right to vote	Community/Common Position² (to be agreed in coordination)³	Initial presentation of Community/Common Position at Codex Session	How can Member States exercise their right to speak?
e)	4.2	Member States	Not harmonised	Member States	Possibly, on some matters, as agreed in coordination meeting.	Presidency	As agreed by consensus at the coordination meeting. If no agreement is reached, see f).
f)	4.2	Member States	Not harmonised	Member States	A Common Position has been impossible to achieve, or has been deemed unnecessary.	Member States	They express their own position.

¹ This column refers to the relevant paragraph of Annex III of the Council Decision of 17 November 2003 on the accession of the European Community to the Codex Alimentarius Commission (see OJ L 309 of 26 November 2003, pp. 14-21; also in doc 13089/03).

² "Community Position" refers to a position regarding matters of Community competence. "Common Position" refers to matters of mixed competence or Member States' competence. A Common Position, in cases of mixed competence, includes a Community Position.

³ Except in Situations e) and f), if a Common Position cannot be agreed, the matter has to be referred to Coreper and no speaking rights exist pending Coreper's decision. However, "procedural interventions" can be made, for example, to reserve the Community/Common Position or to explain that the EC Member States and the Commission need to coordinate.

9. Wykaz instytucji współpracujących z Punktem Kontaktowym Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO dla Polski

1. Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa
2. Główny Inspektorat Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych¹
3. Główny Inspektorat Sanitarny
4. Główny Inspektorat Weterynarii
5. Instytut „Pomnik - Centrum Zdrowia Dziecka”
6. Instytut „Polskie Pieczywo”
7. Instytut Biotechnologii Przemysłu Rolno-Spożywczego
8. Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej
9. Instytut Matki i Dziecka
10. Instytut Ochrony Roślin
11. Instytut Rybactwa Śródlądowego w Olsztynie
12. Instytut Sadownictwa i Kwiaciarnictwa
13. Instytut Warzywnictwa im. Emila Chroboczka
14. Instytut Zootechniki – Państwowy Instytut Badawczy
15. Instytut Żywności i Żywienia
16. Krajowa Izba Gospodarcza „Przemysł Rozlewniczy”
17. Krajowa Rada Suplementów i Odżywek
18. Krajowy Związek Spółdzielni Mleczarskich – Związek Rewizyjny
19. Lubelska Izba Rolnicza
20. Małopolskie Centrum Monitoringu i Atestacji Żywności
21. Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi²
22. Morski Instytut Rybacki w Gdyni
23. Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego – Państwowy Zakład Higieny³
24. Państwowy Instytut Weterynaryjny – Państwowy Instytut Badawczy
25. Politechnika Łódzka - Instytut Chemicznej Technologii Żywności
26. Polska Federacja Biotechnologii
27. Polska Federacja Producentów Żywności – Związek Pracodawców
28. Polska Izba Mleka
29. Polska Izba Przemysłu Farmaceutycznego i Wyrobów Medycznych Polfarmed
30. Polski Komitet Międzynarodowej Federacji Mleczarskiej FIL/IDF
31. Polski Komitet Normalizacyjny
32. Polskie Centrum Badań i Certyfikacji S.A.
33. Polskie Stowarzyszenie Producentów Margaryny
34. Rada Gospodarki Żywnościowej przy Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi
35. Rada Krajowa Federacji Konsumentów
36. Regionalne Laboratorium Badań Żywności Genetycznie Modyfikowanej w Tarnobrzegu
37. Stowarzyszenie Krajowa Unia Producentów Soków
38. Stowarzyszenie Pszczelarzy Zawodowych
39. Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego⁴
40. Uniwersytet Rolniczy w Krakowie
41. Uniwersytet Warmińsko – Mazurski
42. Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów
43. Związek Producentów Cukru w Polsce
44. Związek Prywatnych Przetwórców Mleka

¹ Laboratorium Centralne w Poznaniu, Laboratorium Specjalistyczne w Gdyni, , Biuro Kontroli Jakości Handlowej, Biuro Orzecznictwa, Legislacji i Laboratoriów

² Dep. Bezpieczeństwa Żywności i Weterynarii, Dep. Rynków Rolnych, Dep. Rybołówstwa, Dep. Hodowli i Ochrony Roślin, Dep. Unii Europejskiej i Współpracy Międzynarodowej

³ Zakład Badania Żywności i Przedmiotów Użytku, Zakład Toksykologii Środowiskowej

⁴ Wydział Nauk o Żywności, Wydział Nauk o Żywieniu Człowieka i Konsumpcji

10. Analiza zagrożeń i analiza ryzyka w łańcuchu żywnościowym w świetle norm Kodeksu Żywnościowego

Krzysztof Kwiatek, Tadeusz Wijaszka
Państwowy Instytut Weterynaryjny - Państwowy Instytut Badawczy w Puławach

We współczesnym świecie kwestia bezpieczeństwa żywności w każdym ogniwie łańcucha żywnościowego jest przedmiotem szczególnej troski w skali globalnej, a więc dotyczy naszego kraju, Unii Europejskiej i pozostałych krajów świata. Szczególnie wyraziście wyraża się to w polityce bezpieczeństwa żywności Unii Europejskiej i wdrażanym prawie żywnościowym. Pierwszego stycznia 2006 r. we Wspólnocie Europejskiej rozpoczął się bowiem proces wdrażania nowych regulacji prawnych z zakresu higieny środków spożywczych i pasz, w tym produktów pochodzenia zwierzęcego. Uchwalenie nowych przepisów WE w dziedzinie higieny produkcji surowców żywnościowych i ich przetwórstwa samo w sobie nie stanowi przełomu w funkcjonowaniu wspólnego rynku. Istotną nowością jest natomiast forma prawna aktów unijnych wprowadzających nowe przepisy, kompleksowość ich regulacji, jak również jednoczesne wprowadzenie szczegółowych zasad organizacji kontroli urzędowych.

Należy wskazać na coraz bardziej powszechną świadomość w środowisku higienistów żywnościowych i paszowych, że czynniki zagrożenia bezpieczeństwa żywności mogą być wprowadzone na każdym etapie łańcucha żywnościowego. Warto dodać, że definicja czynnika zagrożenia dotyczy całego łańcucha żywnościowego, czyli wszystkich etapów i procesów mających miejsce w produkcji, przetwórstwie, dystrybucji, magazynowaniu, i postępowaniu z żywnością oraz jej składnikami począwszy od etapu produkcji pierwotnej, a skończywszy na fazie spożycia przez człowieka. W sytuacji istniejącej konieczności zapewnienia bezpieczeństwa gotowych do spożycia produktów spożywczych, niezmiernie ważną staje się sprawa świadomości, umiejętności tworzenia systemowych mechanizmów zapewnienia odpowiedniej jakości surowców żywnościowych produkowanych w gospodarstwie. W dobie intensyfikacji produkcji rolniczej to właśnie w gospodarstwie, a więc na etapie produkcji pierwotnej, powinno się dokładnie analizować wszystkie sytuacje wskazujące na występowanie nieprawidłowości. Jeżeli na tym etapie nie ustali się przyczyn zaburzeń zdrowia, produktywności, występujących nadużyć w trakcie chowu zwierząt (np.: niewłaściwej jakości pasz, stosowanie niedozwolonych dodatków do paszy, leków weterynaryjnych etc.) trudno będzie mówić o ich późniejszym wykryciu.

W przypadku spożycia niebezpiecznej żywności konsument może poważnie zachorować, natomiast producent będzie odczuwał skutki ekonomiczne i prawne. Można stwierdzić, że stosunkowo niedawno kwestię bezpieczeństwa odnosiło się i wiązało z występowaniem oraz kontrolą zagrożeń obecnych w żywności w momencie jej spożywania. Jednocześnie od lat

narastała świadomość, że trudno jest wszystko i wszędzie skontrolować w sytuacji, gdy występowanie lub wejście czynników zagrożeń bezpieczeństwa żywności może mieć miejsce w każdym etapie łańcucha żywnościowego. Zgodnie z przyjętą definicją łańcuch ten określono jako sekwencję etapów i procesów mających miejsce w produkcji, przetwórstwie, dystrybucji, magazynowaniu i postępowaniu z żywnością oraz jej składnikami, począwszy od produkcji pierwotnej, a skończywszy na konsumpcji. Tak więc w nowym podejściu wskazuje się, że bezpieczeństwo żywności może być zapewnione w rezultacie połączonego wysiłku wszystkich podmiotów uczestniczących w łańcuchu żywnościowym. W efekcie został stworzony jeden łańcuch, którego pierwsze ogniwo znajduje się na etapie produkcji pierwotnej, gdzie wytwarza się pasze i żywi nimi zwierzęta, a ostatnie w fazie obrotu i przekazania produktu spożywczego konsumentowi. W środku tego łańcucha mamy szereg ogniw, a wśród nich takie jak: przetwarzania surowców żywnościowych, transportu, magazynowania czy konfekcjonowania. Wszystkie te bezpośrednio powiązane między sobą ogniwa łańcucha żywnościowego mają związki pośrednie z innymi organizacjami pracującymi na ich rzecz np: producentami maszyn, materiałów opakowaniowych, środków czystości czy substancji dodatkowych. Do łańcucha żywnościowego zaliczyć można także organizacje świadczące usługi np: firmy DDD, transportowe, szkoleniowe czy organa urzędowej kontroli. Celem powiązania działalności tych wszystkich etapów i elementów oraz faktycznego zapewnienia bezpieczeństwa w łańcuchu żywnościowym niezbędne jest podejście systemowe. Poza tym warto sobie uzmysłowić w tej kwestii ważność wdrożenia w życie maksymy „Myśl globalnie, a działaj lokalnie w kwestii zapewnienia bezpieczeństwa żywności”.

Szczególnie istotny jest w tym zakresie fakt, że te największe zagrożenia i związane z tym kryzysy powstają głównie za sprawą człowieka, który w dobie gospodarki rynkowej i konkurencji dąży do osiągnięcia coraz większych zysków, nawet kosztem zdrowia konsumenta. Przykładem mogą być problemy związane z chorobą BSE, skażeniem dioksynami środków spożywczych w Belgii i Niemczech, czy też notowane przypadki skażeń pasz, surowców i produktów żywnościowych np.: antybiotykami, mikotoksynami, melaminą, pestycydami czy też pałeczką *Salmonella*.

Specjaliści z zakresu bezpieczeństwa żywności, analizy zagrożeń, analizy ryzyka i ochrony zdrowia publicznego coraz częściej stwierdzają, że działania jednorazowe, na zasadzie „gaszenia pożarów nawet przez doborowe jednostki straży pożarnej”, nie usuwa przyczyn i wymaga wspomnianego wcześniej podejścia systemowego. W istniejącej sytuacji i uwarunkowaniach koniecznym staje się więc podejmowanie działań systemowych, których celem będzie zmniejszanie poziomu występujących czynników zagrożeń w łańcuchu żywnościowym, a przez to doprowadzenie do obniżenia skutków ich występowania. Zagadnienie to powinno być przedmiotem strategii i programów krajowych kontroli zagrożeń w powiązaniu z prowadzeniem procesu analizy

ryzyka. Z powodu konieczności zapewnienia bezpieczeństwa surowców i gotowych do spożycia produktów spożywczych, niezmiernie ważną staje się sprawa świadomości oraz umiejętności tworzenia systemowych mechanizmów zapewnienia odpowiedniej jakości surowców żywnościowych i produktów gotowych do spożycia. Obecnie, przy coraz bardziej zaawansowanych technologiach, trudno mówić o możliwości pełnej kontroli i zapewnieniu bezpieczeństwa żywności tylko w oparciu o fazę przetwórstwa surowców i obrotu.

Oczywistym stało się dla ekspertów i specjalistów z zakresu technologii i higieny żywności, że dotychczas stosowane zasady GMP, GHP stały się niewystarczające do pełnego zapewnienia bezpieczeństwa żywności i ochrony zdrowia publicznego wobec postępującego rozwoju cywilizacyjnego świata. Rozpoczął się więc proces materializowania idei HACCP w zakresie dalszego rozwijania i upowszechniania „nowego podejścia”. Należy wskazać, że proces ten w zakresie systemu HACCP w początkowym etapie, w dużym stopniu korzystał z wiedzy zdobytej podczas przygotowania i realizacji lotów kosmicznych. W szczególności chodziło o system zapewnienia bezpieczeństwa żywności wytwarzanej dla potrzeb załóg statków kosmicznych.

Podstawy teorii tego systemu tj. Analizy Zagrożeń i Krytycznych Punktów Kontroli (Hazard Analysis Critical Points –HACCP) zostały stworzone w latach 60 ubiegłego stulecia. Pomimo upływu ponad 40 lat od tamtego czasu, idea tego systemu jest ciągle żywa, ulega doskonaleniu i rozwojowi. Najważniejszy jest może fakt, że system HACCP znajduje coraz szersze zastosowanie w praktyce produkcyjnej we wszystkich krajach świata. Można go traktować z jednej strony jako fenomen akceptowalności we współczesnym świecie, a drugiej zadawać sobie pytanie dlaczego spotyka się z takim oporem we wdrażaniu w organizacjach należących do łańcucha żywnościowego. Pierwsza niedoskonała koncepcja systemu HACCP opracowana w latach 1959 – 1960, oparta była na 3 zasadach, a mianowicie: analizy zagrożeń, krytycznego punktu kontroli (CCP) i monitoringu w CCP. Unowocześniona po prawie 30 latach, bo w 1988 roku koncepcja systemu HACCP opracowana przez ICMSF zawierała już 6 zasad. Rok później, tj. w 1989 roku NACMCF zaproponował rozszerzenie liczby zasad do siedmiu. Ostatecznie przyjęta w 1993 roku i znowelizowana w 1997 roku koncepcja systemu HACCP wg wytycznych FAO/WHO oparta została na 7 podstawowych zasadach oraz jednego rodzaju krytycznego punktu kontroli (CCP). Przyjęto jednocześnie, że celem CCP jest opanowanie czynników zagrożeń na określonych etapach procesu technologicznego w produkcji i obrocie żywnością.

Po przyjęciu opisanej powyżej koncepcji FAO/WHO przez Komisję Kodeksu Żywnościowego opracowano wytyczne, które do chwili obecnej stanowią podstawę do opracowywania i wdrażania systemu HACCP w sektorze przemysłu spożywczego i paszowego. Jednocześnie jak dojrzewała koncepcja systemu HACCP dokonywał się postęp technologiczny

w produkcji żywności, który stwarzał szereg problemów związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa produktów gotowych do spożycia. Wyrazem tego było odnotowanie w przyszłości szeregu kryzysów żywnościowych związanych z pojawieniem się niebezpiecznej żywności w obrocie, o czym wspomniano wcześniej. Można stwierdzić, że stosunkowo niedawno kwestię bezpieczeństwa odnosiło się i wiązało z występowaniem oraz kontrolą zagrożeń obecnych w żywności w momencie jej spożywania. Jednocześnie od lat narastała świadomość, że występowanie czynników zagrożeń bezpieczeństwa żywności może mieć miejsce w każdym etapie łańcucha żywnościowego.

Wraz z rozwojem systemów zapewnienia szeroko pojętej jakości (seria norm z rodziny ISO 9000) dojrzała idea wprowadzania profesjonalnego podejścia do kwestii systemowego zarządzania bezpieczeństwem w obszarze całego łańcucha żywnościowego. W chwili obecnej takie podejście prezentuje norma PN EN ISO 22000:2006 „Systemy zarządzania bezpieczeństwem żywności. Wymagania dla każdej organizacji należącej do łańcucha żywnościowego”, która korzysta z dorobku Kodeksu Żywnościowego w tym zakresie. Wiele użytecznych wytycznych podaje omawiana norma EN ISO 22000 w zakresie walidacji, weryfikacji i doskonalenia systemu zarządzania bezpieczeństwem żywności. Wszystkie one są potrzebne, aby zademonstrować, że istniejący w organizacji system zarządzania bezpieczeństwem żywności w zaprojektowanej postaci jest niezawodny, zdolny do potencjalnego i rzeczywistego zapewnienia nadzoru, czyli kontroli. Celem procesu walidacji jest uzyskanie zapewnienia, że istniejąca kombinacja środków kontroli (nadzoru) zapewni dostarczenie wyrobu gotowego spełniającego planowane kryteria bezpieczeństwa.

W systemie zapewnienia bezpieczeństwa ważne jest zaplanowanie, a następnie przeprowadzenie weryfikacji systemu zarządzania bezpieczeństwem żywności. Weryfikacja systemu ma dać podstawę do stwierdzenia, że funkcjonuje on zgodnie z projektem i jest aktualizowany w oparciu o dostępne na bieżąco informacje. Prawidłowo funkcjonujący system bezpieczeństwa żywności minimalizuje potrzeb intensywnego pobierania próbek i analiz. Warto jednak podkreślić, że w systemie będą istnieć zwiększone potrzeby w obszarze nadzorowania i monitorowania CCP oraz związanych z tym pomiarów wartości krytycznych.

W celu skutecznego i efektywnego działania organizacja powinna zidentyfikować liczne powiązane ze sobą działania, a następnie nimi zarządzać. Działalność wykorzystująca zasoby i zarządzana w celu umożliwienia przekształcenia wejścia w wyjście, uznawana jest za proces. Często wyjście jednego procesu stanowi bezpośrednio wejście procesu następnego. Wykorzystanie systemu procesów w organizacji, wraz z identyfikacją ich wzajemnych oddziaływań i zarządzaniem tymi procesami, określić można jako „podejście procesowe”. Zaletą podejścia procesowego jest

możliwość zapewnienia bieżącego nadzoru, czyli kontroli nad powiązaniem między poszczególnymi procesami w systemie, a także nad ich kombinacją i wzajemnym oddziaływaniem.

W procesie określanym jako analiza zagrożeń ważną jest szczegółowa identyfikacja czynników zagrożeń i określenie akceptowalnych poziomów tych zinwentaryzowanych czynników. Następnym krokiem tej analizy jest ocena powagi i ważności wykazanych czynników zagrożeń w celu określenia tych z nich, które muszą być nadzorowane przez organizację. W kolejnym etapie wymagane jest dokonanie wyboru i oceny środków kontroli (nadzoru), które pozostają do dyspozycji organizacji w łańcuchu żywnościowym. W przypadku zagrożeń specyficznych etapowych i dostępności efektywnych środków nadzoru będzie możliwość wyznaczenia krytycznych punktów kontroli (CCP). Kolejną czynnością w systemie bezpieczeństwa powinno być określenie wartości krytycznych dla środków kontroli mających zastosowanie w wyznaczonych krytycznych punktach kontroli. Dla krytycznych punktów kontroli przewidujących nadzorowanie więcej niż jednego czynnika zagrożenia bezpieczeństwa żywności, zaleca się ustanowić wartości krytyczne w odniesieniu do każdego czynnika zagrożenia bezpieczeństwa żywności. W zakresie systemu monitorowania CCP zaleca się, aby większość procedur monitorowania wartości krytycznych w tych punktach zapewniała dostarczanie informacji odnoszących się do procesów na linii w czasie rzeczywistym (na bieżąco). Warto dodać, że wartości krytyczne odnoszą się do określonego środka kontroli (nadzoru) i wyznaczonego CCP, w którym produkty mogą stać się niebezpieczne z powodu przekroczenia wartości krytycznych. W związku z tym w praktyce stosowane jest postępowanie mające na celu przeciwdziałanie przekroczeniu tych wartości, co daje wczesne ostrzeżenie o tym, że proces mógł zacząć wymykać się spod kontroli. Organizacja może decydować we własnym zakresie czy podejmowane będą jakiegokolwiek działania w związku z przekroczeniem wartości ostrzegawczych, w przypadku gdy znajdują się w strefie przyjętej jako buforowa.

Ogólne zasady prawa żywnościowego ustanowione w rozdziale II Rozporządzenia (WE) Nr 178/2002, należy uznać za przepisy wspólne dla wszystkich spraw związanych z bezpieczeństwem i higieną żywności w krajach członkowskich Unii Europejskiej. Oznacza to, że zasady te powinny być brane pod uwagę, a także stosowane przy wykładni pozostałych przepisów z dziedziny bezpieczeństwa żywności, i to zarówno tych, które zostały ustanowione na poziomie wspólnotowym, jak i przepisów krajowych przyjętych przez poszczególne państwa członkowskie. Rozporządzenie (WE) Nr 178/2002 ustanawia następujące zasady ogólne prawa żywnościowego:

- zasadę celowości,
- zasadę analizy ryzyka,

- zasadę ostrożności,
- zasadę ochrony konsumentów oraz
- dwie zasady przejrzystości działania organów administracji publicznej w sprawach związanych z bezpieczeństwem żywności, do których zaliczamy zasadę konsultacji społecznych oraz zasadę prawa do informacji publicznej.

Zasada analizy ryzyka, wyrażona została w art. 6 wyżej wymienionego rozporządzenia, zgodnie z którą w celu osiągnięcia ogólnego celu, jakim jest wysoki poziom ochrony zdrowia i życia ludzkiego prawo żywnościowe powinno wykorzystywać i opierać się na procesie analizy ryzyka, z wyjątkiem sytuacji, w której nie jest to właściwe ze względu na okoliczności lub charakter środka kontroli.

W latach 2006- 2007 KKŻ FAO/HO opublikował robocze zasady i sposób prowadzenia analizy ryzyka w procesie zapewnienia bezpieczeństwa żywności do urzędowego zastosowania. Celem tych opracowań jest określenie i harmonizacja zasad funkcjonowania analizy ryzyka, podania wskazań mających pomóc poszczególnym władzom państwowym w ocenie, zarządzaniu i komunikowaniu o ryzyku związanym z żywnością i mającym wpływ na zdrowie ludzkie.

Ogólne aspekty stosowania analizy ryzyka

Przyjmuje się, że głównym założeniem analizy ryzyka w obszarze bezpieczeństwa żywności, jest zapewnienie odpowiedniego poziomu ochrony zdrowia człowieka. Zasady te odnoszą się zarówno do kwestii państwowej kontroli żywności, jak również do spraw związanych z handlem żywnością i powinny być stosowane konsekwentnie w sposób niedyskryminujący. Przyjęto, że analiza ryzyka powinna, w możliwym zakresie, stać się integralną częścią państwowego systemu bezpieczeństwa żywności. Wprowadzenie postanowień na poziomie państwowym związanych z zarządzaniem ryzykiem powinno być wsparte odpowiednio działającym programem/systemem kontroli żywności.

Proces analizy ryzyka powinien spełniać szereg warunków, a mianowicie: winien być konsekwentnie stosowany, w sposób otwarty i przejrzysty. Ważnym elementem jest zapewnienie właściwego udokumentowania, a dokonywana ocena i przeglądy muszą być uznawane za właściwe oraz odpowiednie w świetle zgromadzonych danych naukowych. Analiza ryzyka powinna wynikać ze złożonego podejścia składającego się z różnych, jednak blisko powiązanych elementów tj.: oceny ryzyka, zarządzania ryzykiem i komunikowania o ryzyku, zdefiniowanych przez Komisję Kodeksu Żywnościowego. Jednocześnie należy mieć świadomość, że każdy wymieniony element jest integralną składową analizy ryzyka. Te trzy elementy analizy ryzyka powinny być dokumentowane w sposób jasny, pełny, przejrzysty i systematyczny. Dokumentacja powinna być

udostępniona wszystkim zainteresowanym stronom, jednak z poszanowaniem prawnej troski o zachowanie poufności. Efektywna komunikacja i porozumiewanie ze wszystkimi zainteresowanymi stronami powinny być zapewnione w czasie całego procesu analizy ryzyka.

Trzy składowe analizy ryzyka powinny być zastosowane w obrębie całego systemu zarządzania ryzykiem związanego z zagrożeniem zdrowia ludzkiego. Powinno powstać funkcjonalne oddzielenie oceny i zarządzania ryzykiem w celu zapewnienia naukowej integracji oceny ryzyka, co pozwoli uniknąć niejasności związanych z funkcjami i zadaniami oceniających ryzyko i zarządzających ryzykiem jak również ograniczyć konflikt interesów. Jednakże, analiza ryzyka jest procesem interaktywnym, a powiązania pomiędzy zarządzającymi ryzykiem, a oceniającymi ryzyko są niezbędne w praktycznym zastosowaniu.

Zasada ostrożności jest nieodzownym elementem analizy ryzyka. W procesie oceny i zarządzania ryzykiem związanym z żywnościowymi czynnikami zagrożeń, istnieje wiele źródeł niepewności. Stopień niepewności i zmienności w dostępnych informacjach naukowych powinien być wyraźnie uwzględniany w analizie ryzyka. Założenia użyte w wybranych sposobach oceny i zarządzania ryzykiem powinny odnosić się do stopnia niepewności i charakterystyki ryzyka. Odpowiednie organy władzy państwowej powinny brać pod uwagę wskazówki i informacje pochodzące z prac wykonanych przez Kodeks Żywnościowy FAO/WHO i inne międzynarodowe oraz międzyrządowe organizacje w zakresie analizy ryzyka związanej z ochroną zdrowia człowieka. Odpowiednie władze państwowe w określonych przypadkach, korzystając ze wsparcia międzynarodowych organizacji, powinny zaprojektować i/lub przeprowadzać odpowiednie szkolenia, przekazywać informacje i wdrażać programy, których celem będzie skuteczne wprowadzenie zasad i technik analizy ryzyka w systemach kontroli żywności.

Władze państwowe powinny dzielić się informacjami i doświadczeniami z zakresu analizy ryzyka z odpowiednimi organizacjami międzynarodowymi, innymi władzami (np. od szczebla regionalnego poprzez Regionalne Komisje Koordynujące FAO/WHO) w celu promowania i ułatwienia szerszego, a gdzie potrzeba bardziej spójnego, zastosowania analizy ryzyka.

Polityka w zakresie oceny ryzyka

Określenie polityki oceny ryzyka powinno być uwzględnione jako specyficzna składowa zarządzania ryzykiem. Polityka oceny ryzyka powinna być ustanowiona przez zarządzających ryzykiem jeszcze przed rozpoczęciem procesu oceny ryzyka, w porozumieniu z osobami oceniającymi ryzyko i innymi zainteresowanymi stronami. Procedura powinna zakładać, że ocena ryzyka odbywa się systematycznie, kompletnie, bezstronnie i przejrzysto. Upoważnienia wydane przez zarządzających ryzykiem osobom oceniającym je, powinny być sformułowane tak jasno jak

to możliwe. Tam gdzie to potrzebne, zarządzający ryzykiem powinni poprosić osoby oceniające ryzyko o oszacowanie potencjalnych zmian ryzyka wynikających z różnych możliwości zarządzania ryzykiem. Ważnym elementem w zrozumieniu i opanowaniu procesu analizy ryzyka jest opanowanie podstawowych definicji i określeń z tego zakresu. Stąd też poniższy fragment tekstu poświęcono temu zagadnieniu.

Definicje terminów stosowanych w procesie analizy ryzyka

Zagrożenie: Czynniki biologiczne, chemiczne lub fizyczne w żywności bądź stan żywności mogący powodować negatywne skutki zdrowotne.

Ryzyko: Prawdopodobieństwo wystąpienia niebezpiecznych skutków dla zdrowia oraz dotkliwości tych skutków w następstwie zagrożenia pochodzącego z żywności.

Analiza ryzyka: Proces składający się z trzech elementów: oceny ryzyka, zarządzania ryzykiem i komunikowania o ryzyku.

Ocena ryzyka: Proces wsparty naukowo, składający się z następujących elementów: identyfikacji zagrożenia, charakterystyki zagrożenia, oceny narażenia i charakterystyki ryzyka.

Zarządzanie ryzykiem: Proces różniący się od oceny ryzyka, polegający na zbadaniu alternatywy polityki w porozumieniu z zainteresowanymi stronami, wzięciu pod uwagę oceny ryzyka i innych prawnie uzasadnionych czynników, i w razie potrzeby - na wybraniu stosownych sposobów zapobiegania i kontroli.

Komunikowanie o ryzyku: Interaktywna wymiana informacji i opinii o ryzyku w czasie procesu analizy ryzyka, o czynnikach związanych z ryzykiem i postrzeganiu ryzyka, wśród oceniających ryzyko, zarządzających ryzykiem, konsumentów, sektora przemysłowego, społeczności naukowej i innych zainteresowanych stron, z uwzględnieniem wyjaśnienia wniosków z oceny ryzyka i powodów decyzji w zakresie zarządzania ryzykiem.

Polityka oceny ryzyka: Udokumentowane wytyczne dotyczące wyboru metod i oceny ich zastosowania w odpowiednich punktach decyzji w ocenie ryzyka, tak, że zachowana jest spójność naukowa.

Profil ryzyka: Opis i kontekst problemu związanego z bezpieczeństwem żywności.

Charakterystyka ryzyka: Jakościowe i/lub ilościowe oszacowanie, włącznie z towarzyszącą niepewnością wystąpienia i dotkliwości znanych lub potencjalnych, niebezpiecznych skutków zdrowotnych w określonej grupie populacyjnej, w oparciu o identyfikację zagrożenia, charakterystykę zagrożenia i ocenę narażenia.

Oszacowanie ryzyka: Ilościowe oszacowanie skutków wystąpienia ryzyka na podstawie charakterystyki ryzyka.

Identyfikacja zagrożenia: Identyfikacja czynników biologicznych, chemicznych lub fizycznych obecnych w określonej żywności lub grupie produktów, mogących spowodować wystąpienie niebezpiecznych skutków zdrowotnych.

Charakterystyka zagrożenia: Jakościowe i/lub ilościowe oszacowanie charakteru niebezpiecznych skutków zdrowotnych związanych z biologicznymi, chemicznymi lub fizycznymi czynnikami, które mogą pojawić się w żywności. W przypadku czynników chemicznych powinno się zastosować oszacowanie dawka-odpowiedź. W przypadku czynników biologicznych lub fizycznych, powinno się wprowadzić oszacowanie dawka-odpowiedź jeśli dostępne są jakieś dane.

Oszacowanie dawka-ryzyko: Określenie związku pomiędzy wartością narażenia (dawki) na chemiczny, biologiczny lub fizyczny czynnik, a dotkliwością i/lub częstotliwością wystąpienia związanego z nim niebezpiecznego skutku zdrowotnego (odpowiedzi).

Ocena narażenia: Jakościowe i/lub ilościowe oszacowanie prawdopodobnego przyjęcia biologicznego, chemicznego lub fizycznego czynnika z żywnością, jak również narażenia pochodzącego z innych pokrewnych źródeł.

Cel bezpieczeństwa żywności (FSO): Maksymalna częstotliwość występowania zagrożenia i/lub jego maksymalne stężenie w żywności podczas konsumpcji, które zapewnia odpowiedni poziom ochrony zdrowia.

Kryterium wykonawczy (PC): Wymagany efekt (poziom) częstotliwości występowania zagrożenia i/lub jego stężenia w żywności jaki powinien być osiągnięty poprzez zastosowanie jednego lub kilku środków kontroli, który zapewnia uzyskanie odpowiedniego poziomu PO i FSO.

Cel wykonawczy (PO): Maksymalna częstotliwość występowania zagrożenia i/lub jego maksymalne stężenie w żywności w danym miejscu łańcucha żywnościowego, przed czasem konsumpcji, które umożliwi osiągnięcia odpowiedniego poziomu FSO i ALOP.

Jak prowadzić proces oceny ryzyka

Każda ocena ryzyka powinna być dopasowana do zamierzonego celu. Założenia i cele przeprowadzanej oceny ryzyka powinny być jasno określone i zgodne z polityką oceny ryzyka. Forma wyjściowa i możliwe alternatywne wyniki oceny ryzyka powinny być zdefiniowane. Eksperti zaangażowani w ocenę ryzyka, czyli urzędnicy państwowi i eksperci spoza agencji rządowych powinni być obiektywni w swojej pracy naukowej, nie powinni także stać się źródłem konfliktu interesów, który może narazić rzetelność oceny. Informacje o tożsamości ekspertów, ich ekspertyzach i doświadczeniu zawodowym, powinny być powszechnie dostępne i poddane pod rozagę opinii publicznej. Eksperti powinni być wybierani w sposób jawny, na podstawie posiadanego doświadczenia i niezależności w stosunku do rozpatrywanych spraw i ujawnionych konfliktów interesów związanych z oceną ryzyka. Ocena ryzyka powinna składać się z czterech

elementów: identyfikacji zagrożenia, jego charakterystyki, oceny ekspozycji (narażenia) i charakterystyki ryzyka. Ocena ryzyka powinna opierać się na danych naukowych w kontekście narodowym. W ocenie powinno się wykorzystywać, w możliwie szerokim zakresie, dostępne informacje ilościowe. W ocenie ryzyka można także brać pod uwagę informacje jakościowe. Ocena ryzyka powinna uwzględniać praktyki produkcyjne, magazynowania i dostaw stosowane w łańcuchu żywnościowym włącznie z tradycyjnymi praktykami, metodami analiz, pobierania próbek, inspekcji i występowaniem niekorzystnych skutków zdrowotnych.

Ograniczenia, niepewności i przypuszczenia mające wpływ na ocenę ryzyka powinny być stanowczo brane pod uwagę na każdym etapie oceny ryzyka i dokumentowane w przejrzysty sposób. Niepewność lub zmienność można wyrazić w sposób ilościowy lub jakościowy, ale powinny być określone ilościowo w zakresie dostępnym naukowo. Ocena ryzyka powinna opierać się na realistycznych scenariuszach, z uwzględnieniem różnych sytuacji, które określa polityka oceny ryzyka. Pod uwagę powinno się brać grupy podatne/wrażliwe i wysokiego ryzyka. Tam gdzie to wymagane, w ocenie ryzyka, pod uwagę powinny być brane: ostre, chroniczne (także długoterminowe), wzrastające i/lub połączone niekorzystne skutki zdrowotne.

Raport z oceny ryzyka powinien zawierać wszystkie ograniczenia, niepewności, przypuszczenia i ich wpływ na ocenę ryzyka. Odnotowane powinny być także wszystkie opinie mniejszościowe. Należy mieć na uwadze fakt, że odpowiedzialność za rozpatrywanie wpływu wątpliwości na podejmowane decyzje związane z zarządzaniem ryzykiem leżą w gestii zarządzającego ryzykiem, a nie oceniającego. Wnioski związane z oceną ryzyka zawierające jego ocenę, jeśli to możliwe, powinny być przedstawione w zrozumiałej i użytecznej formie zarządzającemu ryzykiem, powinny być także dostępne dla innych oceniających ryzyko jak również dla zainteresowanych stron tak, aby mogli oni dokonać przeglądu oceny.

Co jest istotne w zarządzaniu ryzykiem

Decyzje odpowiednich agencji rządowych w ramach zarządzania ryzykiem, z uwzględnieniem powziętych środków sanitarnych, powinny skupiać się na ochronie zdrowia konsumenta. Powinno się unikać nieuzasadnionych zmian w wyborze środków dla określenia podobnego ryzyka w różnych sytuacjach. Zarządzanie ryzykiem powinno poprzedzać bardziej złożone podejście uwzględniające wstępne czynności zarządzania ryzykiem, ocenę metod zarządzania ryzykiem, zastosowanie, kontrolę i przegląd powziętych decyzji.

Wszystkie postanowienia powinny opierać się na ocenie ryzyka, powinny być także proporcjonalne do powagi ocenianego ryzyka, biorąc pod uwagę, tam gdzie to konieczne, także inne czynniki prawne związane z ochroną zdrowia konsumenta i wdrażaniem uczciwych praktyk w handlu żywnością. Władze państwowe powinny opierać powzięte środki sanitarne,

na wytycznych Kodeksu i innych związanych tekstach, tam gdzie ma to zastosowanie. Aby otrzymać jednomyślne wyniki, w zarządzaniu ryzykiem powinno się uwzględnić odpowiednie praktyki produkcyjne, składowania i transportu stosowane wzdłuż łańcucha żywnościowego, włącznie z tradycyjnymi praktykami, metodami analiz, pobierania próbek i inspekcji, możliwością ich wprowadzenia, zgodności, i występowania niekorzystnych skutków zdrowotnych.

Zarządzanie ryzykiem powinno uwzględniać ekonomiczne skutki i możliwość wprowadzenia różnych opcji zarządzania ryzykiem. Proces zarządzania ryzykiem powinien być przejrzysty, konsekwentny i w pełni udokumentowany. Podjęte decyzje powinny być udokumentowane w celu ułatwienia szerszego zrozumienia procesu zarządzania ryzykiem przez wszystkie zainteresowane strony. Wyniki wstępnych czynności związanych z zarządzaniem ryzykiem i oceną ryzyka powinny być połączone z oceną dostępnych metod oceny ryzyka w celu podjęcia określonej decyzji w zakresie zarządzania danym ryzykiem.

Metody zarządzania ryzykiem powinny być oceniane pod kątem zakresu i celu analizy ryzyka oraz pożądanego do osiągnięcia poziomu w zakresie ochrony zdrowia konsumenta. Możliwość i celowość niepodejmowania działań także powinna być rozważona. Zarządzanie ryzykiem powinno zapewniać przejrzystość i logiczność we wszystkich przypadkach podejmowania decyzji. Kontrola pełnego zakresu metod zarządzania ryzykiem powinna uwzględniać ocenę ich potencjalnych zalet i wad. W czasie wyboru odpowiedniej metody zarządzania ryzykiem spośród równie efektywnych, władze państwowe w poszukiwaniu odpowiedniej, powinny rozważyć potencjalny wpływ danej metody na handel i wybrać tę, która nie jest bardziej restrykcyjna niż jest to wymagane. Zarządzanie ryzykiem powinno być procesem ciągłym, który uwzględnia wszystkie ostatnio zgromadzone dane z oceny i rewizji decyzji z zakresu zarządzania ryzykiem. Znaczenie, efektywność i wpływ podjętych decyzji, jak również ich wdrożenie powinny być regularnie kontrolowane, a jeśli potrzeba zrewidowane.

Aspekty komunikowania o ryzyku

Komunikowanie o ryzyku powinno:

- upowszechniać świadomość i zrozumienie określonych zagadnień, które są brane pod uwagę podczas analizy ryzyka;
- upowszechniać logiczność i przejrzystość w formułowaniu opcji/zaleceń zarządzania ryzykiem;
- zapewniać wyjaśnianie w zakresie podejmowanych decyzji w zakresie zarządzania ryzykiem;
- doskonalić i ulepszać ogólną skuteczność i sprawność analizy ryzyka;
- doskonalić i wzmacniać współpracę uczestników;
- rozwijać społeczne zrozumienie procesu, w celu podniesienia zaufania i poczucia bezpieczeństwa w odniesieniu do oferowanej żywności;

- promować odpowiednie zaangażowanie wszystkich zainteresowanych stron;
- wspomagać wymianę informacji o problemach będących przedmiotem troski i niepokoju zainteresowanych stron odnośnie ryzyka związanego z żywnością; oraz
- respektować prawną troskę o zachowanie poufności, tam gdzie ma to znaczenie.

Analiza ryzyka powinna zawierać jasną, interaktywną i udokumentowaną wymianę informacji między oceniającymi ryzyko i zarządzającymi ryzykiem, jak również wzajemną komunikację ze wszystkimi zainteresowanymi stronami, odnośnie wszystkich aspektów procesu.

Komunikowanie o ryzyku powinno być czymś więcej niż tylko rozpowszechnianiem informacji. Jego główną funkcją powinno być gwarantowanie wcielenia wszystkich informacji i opinii o skuteczności zarządzania ryzykiem do procesu podejmowania decyzji. Komunikowanie o ryzyku angażujące wszystkie zainteresowane strony, powinno zawierać przejrzyste wyjaśnienia polityki oceny ryzyka i oceny ryzyka łącznie ze wszystkimi wątpliwościami i niepewnością w tym zakresie. Podjęte decyzje i zastosowane procedury prowadzące do podjęcia decyzji, jak również sposób radzenia sobie z wątpliwościami, powinny być jasno wyjaśnione. Informacje powinny zawierać także opis wszystkich ograniczeń, wątpliwości, przypuszczeń i ich wpływu na analizę ryzyka, jak również mniejszościowe opinie wyrażane w czasie oceny ryzyka.

Piśmiennictwo:

1. FAO/WHO. Working principles for risk analysis for food safety for application by governments. Rome, 2007.
2. FAO/WHO. Food safety risk analysis. A guide for national food safety authorities. Rome, 2006.
3. FAO/WHO. Principles and guidelines for the conduct of the microbiological risk management. CAC/GI 63-2007.
4. FAO/WHO. Recommended International Code of Practice General Principles of Food Hygiene. CAC/RCP-11969, Rev.4-2003.
5. Kwiatek K.: Systemowe podejście i analiza ryzyka w łańcuchu żywnościowym jako nowe elementy w zapewnieniu bezpieczeństwa oraz ochrony zdrowia publicznego. Życie weterynaryjne, 4, 315-319, 2007.
6. Kwiatek K.: Systemowe podejście w łańcuchu produkcji i obrocie pasz jako ważny element zapewnienia bezpieczeństwa i jakości żywności. Pasze Przemysłowe, 4, 2-7, 2006.
7. Kwiatek K.: Systemowe podejście i analiza ryzyka w łańcuchu żywnościowym jako nowe elementy w zapewnieniu bezpieczeństwa oraz ochrony zdrowia publicznego. Życie weterynaryjne, 4, 315-319, 2007.

8. PN EN ISO 22000: 2006 „Systemy zarządzania bezpieczeństwem żywności. Wymagania dla każdej organizacji należącej do łańcucha żywnościowego”.
9. PKN-ISO/TS 22003:2007 „Systemy zarządzania bezpieczeństwem żywności. Wymagania dla jednostek prowadzących audit i certyfikację systemów zarządzania Bezpieczeństwem żywności”.
10. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady nr 178/2002 z 28 stycznia 2002 roku ustanawiające ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego, powołujące Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności oraz ustanawiające procedury w zakresie bezpieczeństwa żywności (Dz. U. UE L 31 z 1.02.2002).

11. Prace Komitetu KKŻ FAO/WHO ds. Znakowania Żywności – przekrojowa prezentacja diskutowanych zagadnień

*Joanna Markowska,
Wydział Jakości i Normalizacji w Departamencie Rynków Rolnych,
Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi*

Do zadań Komitetu Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO ds. Znakowania Żywności należą:

- opracowywanie postanowień dotyczących znakowania w zakresie wszystkich rodzajów żywności;
- analiza, zmiana i akceptacja szczegółowych postanowień dotyczących znakowania skierowanych przez inne komitety kodeksowe.

Wytyczne dotyczące znakowania żywności na poziomie kodeksowym zostały zawarte w Normie Ogólnej dotyczącej Znakowania Żywności Paczkowanej (Codex Stan 1-1985, z późn. zm.).

Sesje Komitetu KKŻ ds. Znakowania Żywności odbywają się corocznie w Kanadzie. W tym roku, 38 Sesja, odbędzie się w dniach 3 – 7 maja w Québec City. W ubiegłorocznej Sesji Komitetu udział wzięło 201 delegatów reprezentujących 63 państwa – członków KKŻ, jedną organizację członkowską (Unię Europejską) oraz 24 międzynarodowe organizacje.

Sprawami, które obecnie są przedmiotem dyskusji tego Komitetu to m.in. :

- wdrożenie Globalnej Strategii dotyczącej Diety, Aktywności Fizycznej i Zdrowia,
- wytyczne dotyczące produkcji, przetwarzania, znakowania i obrotu żywnością ekologiczną,
- znakowanie żywności i składników żywności otrzymywanej pewnymi technikami modyfikacji genetycznej/inżynierii genetycznej,

- potrzeba zmiany Normy Ogólnej dla znakowania paczkowanej żywności zgodnie z rekomendacjami Międzynarodowej Organizacji Prawnej Metrologii (OIML) dotyczącymi zawartości produktu w opakowaniach,
- stosowanie zmodyfikowanych znormalizowanych powszechnych nazw.

Spośród wyżej wymienionych zagadnień szczególną uwagę w tej chwili poświęca się Globalnej Strategii dotyczącej Diety, Aktywności Fizycznej i Zdrowia, w ramach której dokonywany jest przegląd wytycznych do znakowania wartością odżywczą obejmującego listę składników odżywczych deklarowanych na zasadach dobrowolnych lub obowiązkowych, ustalenie zasad czytelności etykiet w zakresie wartości odżywczej, a także wymagań znakowania odnoszących się do składników żywności zidentyfikowanych w tej Strategii.

Najbardziej problematycznym zagadnieniem z wyżej wymienionych jest kwestia znakowania żywności i składników żywności otrzymywanej pewnymi technikami modyfikacji genetycznej/inżynierii genetycznej.

Spowodowane jest to tym, że jak dotychczas, brak jest możliwości osiągnięcia konsensusu w sprawie obowiązkowego znakowania żywności genetycznie modyfikowanej.

Część państw - członków KKŻ opowiada się za wprowadzeniem takiego obowiązku i uregulowaniem tego zagadnienia w wytycznych kodeksowych (m.in. Unia Europejska, Norwegia, Kenia, Szwajcaria, Ghana, Malezja, Nigeria, Indie), część uważa, że jest to zbędne (m.in. USA, Kanada, Nowa Zelandia, Argentyna, Kostaryka, Australia).